

קונטרס

דפי עזר

ללימוד שו"ע עם משנה ברורה לפי סדר הלוח "הלכתא דיומא"

■ מוחזר שינה אחת ■

כולל בתוכו:

דפי חזרה

דפי ציורים וטבלאות

דפי סיכום

בשלח תשע"א לפ"ק

יוצא לאור ע"י
מפעל הלכתא דיומא

כוס שבור או נסדק מה דינו? צריך לחזור אחר כוס שלם שלא יהיה גוף הכוס שבור ולא פגום בשפתו אפילו חסרון מועט [ובנסדק יש להקפיד לכתחלה אפילו בלא חסרון כלל] וכן אם גוף הכוס שלם רק בסיסו נשבר ג"כ יש להקפיד ואפילו יכול לעמוד על בסיסו אם לא שאין לו אחר יש להקל בכל זה. ובכיסוי כלים אף שלא נעשו לקבלה ג"כ אין להקפיד אם אין לו אחר וכ"ז הוא רק לכתחלה ואין עיכוב בדבר. ירא שמים לא יברך במצנפת רק ישים הכובע על ראשו ויש שנוהגין ג"כ להתעטף בכגד העליון.

היאך מקבלים הכוס? מקבלו בשתי ידיו וכשמתחיל לברך נוטלו בימינו ולא יסייע בשמאל, ודוקא שלא תגע השמאל בכוס אפילו אם ירצה לאחוז הכוס ביד ימינו באמצע הכוס וביד שמאלו יאחזנו מתחתיו אבל אם נותן השמאל תחת הימין לסייעה מותר ויש להחמיר בזה אם לא לצורך. ע"פ קבלה נכון שיעמיד הכוס על כף ימינו והאצבעות יהיו זקופים סביב. לא יטול הכוס בבתי ידים רק יסירם מקודם. ומגביהו מהקרקע טפח אם הוא יושב על גבי קרקע ואם הוא מיסב בשלחן מגביהו מעל השלחן טפח ונותן בו עיניו שלא יסיח דעתו מן הברכה. ואין לוקחין כוס שפיו צר לברך עליו ואין להקפיד בזה אם אינו יכול להשיג בקל כלי אחר. ומשגרו לאשתו שתשתה ממנו ואפילו לא אכלה האשה עמהם ואם יש עוד אורחים אצלו יתן גם להם לטעום מהכוס של ברכה ואם אורח מיסב אצל בעה"ב ובירך על הכוס יתן גם לבעה"ב לשתות מכוס של ברכה.

שחזו המברך או המסובין בין ברכה לברכה האם יצאו? משנתנו לו כוס לברך ועד אחר שתייתו שהוא לאחור גמר בהמ"ז לא ישיח המברך והמסובין אין להם להשיח משהתחיל המברך אבל מקודם רשאים להשיח אף שכבר נטל המברך הכוס בידו ויש מחמירין בזה ונכון לחוש לדבריהם, ואם עברו ושחזו בין ברכה לברכה בשעה שהמברך שותק מעט יצאו, ואפילו אם שח המברך עצמו יצאו ודוקא בשיחה בשוגג אבל במוזד אפילו בשיחה מועטת ואפילו בין ברכה לברכה חוזר לראש בהמ"ז ויש חולקין ובידיעבד אין לחזור אפילו כששח במוזד אך לכתחלה יש לזוהר בזה הרבה. ואם היה בין ברכה לברכה שיהיו מרובה שהיה יכול באותו הזמן לגמור כל בהמ"ז אפילו אם לא שח כלל בינתים י"א דצריך לחזור לראש ודוקא אם השיהוי היה מחמת אונס, ולמעשה אין זה ברור דיחזור בשביל שהיה בין ברכה לברכה אך אם שיהוי כזה היה באמצע ברכה צריך לחזור ורק לראש הברכה.

שחזו המסובין בשעת הברכה האם יצאו? אם שחזו בשעה שהוא מברך לא יצאו ואם לא גמר המברך עדיין את הברכה חוזרין המסובין ומברכין בעצמן ממקום שפסקו לשמוע לדברי המברך ואם גמר המברך את הברכה וכווננו לשמוע צריכין המסובין לחזור לתחלת הברכה ולברך בעצמן. וכ"ז דוקא אם ע"י השיחה שבאמצע לא שמעו ודלגו דברים שהם מעיקר הברכה כמו ברית ותורה וכיו"ב שהם לעיכובא אבל אם דלגו רק דברים שהם שלא מעיקר הברכה יצאו כדיעבד ואינם צריכים לחזור וכ"ש אם לא דלגו כלל כגון שהמברך עצמו שח או באמצע ושחזו גם הם אף דבוראי שלא כדין עשו מ"מ כדיעבד יצאו ואינם צריכים לחזור.

האם צריכין לברך ביחד עם המברך על הכוס? נכון הדבר שכל אחד מהמסובין יאמר בלחש עם המברך כל ברכה וברכה ואפילו החתימות ועכ"פ יזוהרו לומר עמו בלחש ברכה ראשונה דאל"ה י"א דלא מקרי זימון כלל והמברך צריך לברך ברכה ראשונה בקול רם כדי שישמעו המסובין והם יאמרו בלחש עמו מלה במלה ורק בסיום הברכה יקדימו לסיים כדי שיענו אמן וי"א דעד הו"ן את הכל צריכין לשתוק ולשמוע ולכוין לצאת מן המברך [ומשם ואילך יברכו בעצמן בלחש עם המברך] אבל אין אנו נוהגין כן ומ"מ אם יודע במסובין שיכוונו לדבריו לעשות כן יודיע להם מתחלה שיכוונו לצאת וגם הוא יכוון להוציאם ודוקא כשהשומעים כלם מבינים לשון הקדש דאל"ה טוב יותר שיברכו בעצמן כל בהמ"ז.

על איזה משקין מברכין ברכת הזימון? כוס ברכת המזון אינו אלא של יין ולא משאר משקים אפי' קבע סעודתו עליהם שתוך הסעודה סמך על משקה והיה עיקר שתייתו מהם, ואם אין יין מצוי באותו מקום בכל העיר אף שבשאר עיירות במדינה זו נמצא יין הרבה והשכר או שאר משקין הוו חמר מדינה מברכין עליהם חוץ מן המים אע"פ שרוב שתייתן מים וה"ה מי בארש"ט וכדו', וטישביד אפשר דיש להקל בשעת הדחק כשרוב ההמונים שותין מהם. ואפי' נמצא יין בעיר אלא שאינו מצוי הרבה ומפני זה עיקר שתיית בני העיר הוא שכר ושאר משקין יש להקל לברך בהמ"ז על שכר ואף דאינו מחויב להדר שם אחר יין לקנותו מן החנוני מ"מ אם יש לו יין בביתו יברך על היין. ונוהגין להקל לברך על שכר כשקובעין הסעודה עליו אע"ג דיין נמצא בעיר כיוון שהוא ביוקר, אבל אם יש לו יין בביתו צריך לברך עליו, ואם יש לו יין בביתו רק מעט לצורך קידוש והבדלה א"צ לברך עליו דקידוש והבדלה קודמים, אמנם המצוה מן המוכרח לברך על יין דוקא, אבל לענין קידוש והבדלה מדינא צריך לחזור דוקא אחר יין כיוון דיין נמצא בעיר אלא שהוא ביוקר.

ב' משקין איזה מהן קודם? אם יש לו שני מיני משקין כגון שכר ומי רבש וכיו"ב ואחד מהן חביב עליו יברך על אותו שהוא חביב עליו וכ"ש אם מתחלה קודם בהמ"ז שתה ממנו מפני חביבותו בודאי מהנכון לברך ג"כ עליו אבל כ"ז דוקא אם אותו המין הוא חמר מדינה דהיינו שרגילין לשתותו במקום ההוא אבל אם אין שותין אותו אלא לפרקים אף דבעצם הוא חשיב יותר מחבירו לא הוי חמר מדינה.

היאך נפגם היין? צריך שלא יהא פגום שאם שתה ממנו פגמו ואינו ראוי עוד לברך עליו בהמ"ז וה"ה לקידוש ולהבדלה ואפילו טעם ממנו רק משהו בעלמא, אבל אם שפך ממנו לתוך ידו או כלי או שטעמו באצבעו אין בכך כלום והוא שלא שפך אלא מעט בענין שעדיין שם מלא עליו או שאח"כ שפכו לתוך כוס קטן ממנו והוא מלא או שזרק לתוכו פירור פת להגביה היין שיהא הכוס מלא, ואפי' שתה מהכד או מחבית קטנה הוי פגום כל החבית אף ששפכו אח"כ לכלים אחרים אבל אם שתה מחבית של עץ גדולה אין להקפיד ויש מחמירין אף בזה ויש לחוש לדבריהם לכתחלה. ואפילו מים פגומים פסולים למוזג בהם כוס של ברכה כשהיין חי וא"א לשתות בלי מזיגה.

היאך מתקנין היין? אם החזיר יין של כוס פגום לקנקן היין שבקנקן כשר ודוקא כדיעבד אבל לכתחלה אסור לעשות כן ולכן נוהגין להוסיף עליו מתחלה מעט מהקנקן ואפילו על ידי שיוסיפו עליו מים מיתקן והוא שלא יהיו המים עצמם פגומים שלא שתו מהם, ודוקא שהיין חזק שאינו מתקלקל ע"י המזיגה. ולאו דוקא במים דה"ה בשאר משקין, ואח"כ שופכין אותו להקנקן ואז כשר היין להוציא לברכה ובלבד שיהיה היין שבקנקן יותר מהיין שבכוס.

כשאין לו רק יין פגום מה יעשה? בשעת הדחק שאין לו כוס אחר ואין לו במה לתקן הכוס מברכין על כוס פגום. וכשצריך לברך על כוס פגום אם יש לו כוס קטן המחזיק רביעית ישפוך מהגדול לתוכו דע"ז נמי מתקן הפגימה קצת. ונתינת פירור פת לא מהני לפגימה. ואם אינו פגום רק שאינו מלא ובמה שיש בהכוס יש בו שיעור רביעית לכר"ע מהני המלוי אפי' ע"י פת ודוקא בחתיכה א' דבהרבה יש בו משום מיאוס.

כמה יין יתן לתוך הכוס? יתן היין לתוכו חי אף שאין ראוי לשתותו כך כמות שהוא עד שמגיע לתחלת ברכת הארץ ואז מוזגו. ואם היין אינו חזק א"צ למוזגו. ויוציאו מן החבית סמוך לברכה לשם ברכה ולא יוציאנו מקודם וישתהא בכלי זהו רק למצוה מן המוכרח, ולדידן שאין לנו הרבה יין א"צ רק לשפכו מן הקנקן ששומרים בו היין לשם ברכה וחבית לאו דוקא וכן נוהגין במדינות אלו. וכוס של ברכה ימלאנו שיהא מלא על כל גדותיו ואף שרגיל לישפך קצת ע"ז לארץ ויש שאין ממלאין אותו כ"כ מטעם זה ואפ"ה שם מלא עליו. ומלא הוא רק למצוה לכתחלה ואינו מעכב אם אך יש בהיין שיעור רביעית.

האם נכון לקדש או להבריא על שכר? **הגב בעצמך...** **הלבנת דיומא** כל הזכויות שמורות וחסו להתייעץ מל רשות מהמחלקת המשפטי **Sponsored By: DollarPhone** **זכות הלימוד** ללימוד שלחן ערוך אר"ח עם משנה ברורה

דפי שיעורים וטיבלאות

משנה ברורה

מן סימן קפב סעיף ב
עד סימן קפד סעיף א

ד' שבט

■ מחזור שינה אחת ■

1800 466-7593

www.HilchusDiyoma.org

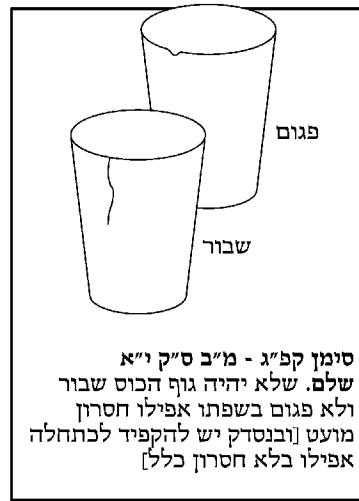
כל הזכויות שמורות
ואסור להעתיקם בלי רשות
מהגות המפעל ©

מ"ב ס"ק י"א
ובכיסוי כלים אף שלא נעשו
לקבלה ג"כ אין להקפיד אם אין
לו אחר

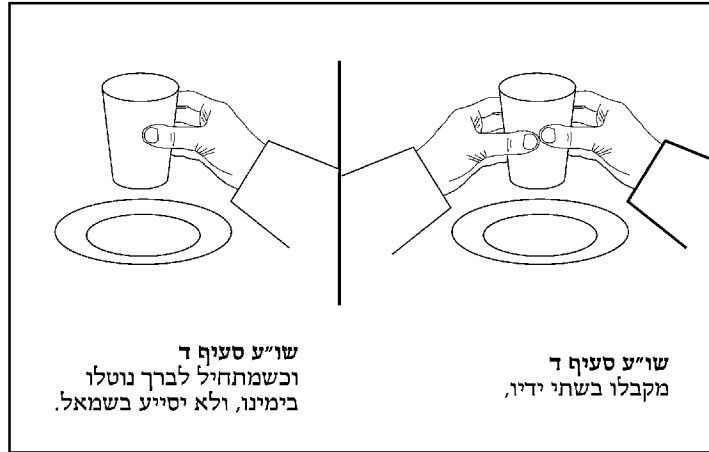
מ"ב ס"ק י"א
וכן אם גוף הכוס שלם רק בסיסו
נשבר ג"כ יש להקפיד ואפילו יכול
לעמוד על בסיסו אם לא שאין
לו אחר יש להקל בכל זה.

סימן קפ"ג - מ"ב ס"ק י"א
שלם. שלא יהיה גוף הכוס שבור
ולא פגום בשפתו אפילו חסרון
מועט [ובנסדק יש להקפיד לכתחלה
אפילו בלא חסרון כלל]

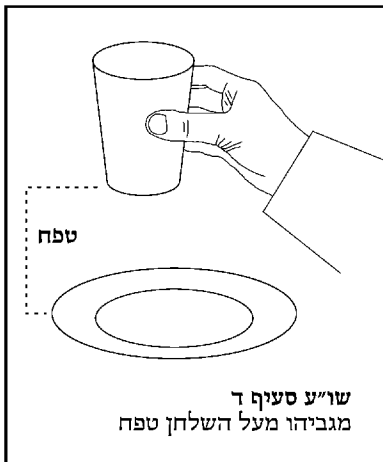

שו"ע ס"ד
הגה: והיינו דוקא שלא תגע
השמאל בכוס,
מ"ב ס"ק י"ג
שלא תגע וכו'. היינו אפילו אם
ירצה לאחוז הכוס ביד ימינו באמצע
הכוס וביד שמאלו יאחזנו מתחתיו:

שו"ע סעיף ד
וכשמתחיל לברך נוטלו
בימינו, ולא יסייע בשמאל.

שו"ע סעיף ד
מקבלו בשתי ידיו,

טפח

שו"ע סעיף ד
מגביהו מעל השלחן טפח

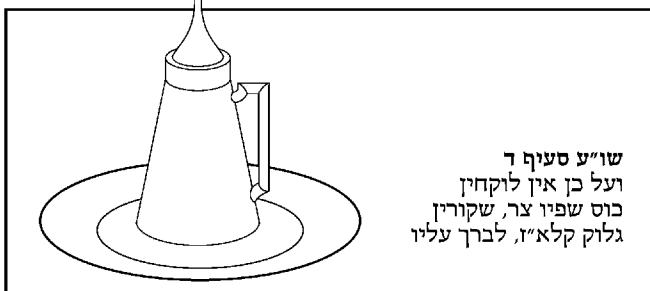

מ"ב ס"ק י"ד
כתב השל"ה ע"פ הקבלה נכון
שיעמיד הכוס על כף ימינו
והאצבעות יהיו זקופים סביב.

שו"ע סעיף ד
אבל אם נותן השמאל תחת הימין,
לסייעה, מותר

מ"ב ס"ק י"ד
לסייע. פי' שהכוס מונח על כף ימין
ונותן השמאל מתחת לטמוך יד הימין:

שו"ע סעיף ד
ועל כן אין לוקחין
כוס שפיו צר, שקורין
גלוק קלא"ז, לברך עליו

לומד נכבד! - הננו בזה להבהיר שהציורים
אלו נעשו כפי הבנתנו בדברי המשנה
ברורה, - ואם דעת הלומד נוטה אחרת
ורואה איזה שגיאה בהציורים, - או שיש לו
איזה הארה או הערה, נא שיואיל בטובו
להודיענו מזה, ולזכות את הרבים,

הגהות אלו יתקבלו אך ורק ע"י הפעק"ס
אם בדעת הקורא שצריכין לעשות ציור על
איזה דבר במקום שלא עשינו ציור, נא
להודיענו גם מזה, ואם ביכלתו לשלוח גם
הציור שחושב שצריך להיות שם, - ואי"ה
במהדורא הבא יוצג על מקומו, ויזקף
לזכותו.

ציורים אלו הם בפירוש לא לפסוק מזה
הלכה למעשה, ולא נעשה רק להקל על
הלומד בשעת לימודו להבין דברי המשנה
ברורה, ולהלכה למעשה צריכין לעיין
בפנים המשנה ברורה,

בכל הכבוד, הנהלת המפעל

יותר מזה משערינן בזה עד כדי הילוך ד' מילין [שהוא ע"ב מינוט] ועד כדי שיעור זה מחויב לברך שבדאי לא נתעכל אפילו אכילה מועטת בשיעור מועט כזה וי"א דאם אכל אכילה מועטת ושהה קודם שבירך בהמ"ז ואינו יודע לשער אם נתעכל המזון אף שהוא בתוך שיעור ד' מילין יאכל עכ"פ עוד כזית פת ואח"כ יברך בהמ"ז ועל אותו פת שאוכל א"צ לברך המוציא מחדש אם לא הסיח דעתו מלאכול עוד. ומ"מ אם אין לו פת יש לסמוך אסברא ראשונה ולברך בהמ"ז עד שיעור ד' מילין.

הרהר בהמ"ז בלבו האם יצא? צריך שישמיע לאזניו מה שמוציא בשפתיו ואם לא השמיע לאזניו יצא ובלבד שיוציא בשפתיו אבל אם הרהר בלבו לא יצא. ואם מחמת חולי או אונס אחר אינו יכול לברך בפיו יהרהר בלבו והקב"ה יקבע לו שכר עבור זה וכשנסתלק האונס אם עדיין לא נתעכל המזון יברך ברכת המזון.

היה נגדו צואה או מ"ר או שהיה שיכור בשעת בהמ"ז האם יצא? אם בירך והיתה צואה כנגדו בתוך ד' אמותיו צריך לחזור ולברך בהמ"ז אם עדיין לא נתעכל המזון, ומשום מי רגלים אינו חוזר לברך ואפילו לכתחלה היה מותר לו לברך כ"ו שלא נודע לו שיש כאן מי רגלים. שיכור אף שגשגתו כ"כ אינו יכול לדבר לפני המלך אע"כ יברך ולכתחלה יזהר לברך קודם שיבוא לידי כך.

האם נשים חייבים בבהמ"ז? נשים חייבות בברכת המזון ואינן מוציאות אלא למי שאין חיובו אלא מדרבנן כגון שלא אכל כדי שביעה. אשה שאכלה כדי שביעה ונסתפקה אם בירכה י"א דחייבת לברך וי"א שאינה צריכה לחזור ולברך ומ"מ הרוצה לסמוך שלא לחזור אין למחות בידו.

האם קטן מחוייב בבהמ"ז? קטן חייב מדרבנן אפי' לא אכל רק כזית כדי לחנכו, וכן מברך לאביו כשלא אכל האב כדי שביעה אבל אם אכל האב כדי שביעה אין בנו קטן יכול להוציא. ואם גם הבן לא אכל כדי שביעה דהוי אצלו תרי דרבנן אם מוציא לאביו יש להחמיר. וקטן אינו מוציא את האשה.

דיקדוקי נוסח בהמ"ז. אם אמר במקום ברכת הזן בריך רחמנא מלכא דעלמא מאריה דהאי פיתא יצא וצריך עכ"פ שיחתום בריך רחמנא דזן כולא. ולכתחלה לכו"ע אין לשנות כלל מנוסח הברכה שתקנו לנו חכמים. וילדים קטנים נוכל לחנכם לכתחלה בנוסח זה מברכת הזן וכן מעט מעט מכל ברכה עד שידעו לברך כל ברכה כתיקונה. לא יאמר כי לעולם חסדו עמנו. שאתה זן קמ"ץ תחת השי"ן. אנחנו מודים ולא אנו. כפי כל חי ולא בפה. רענו בשו"א תחת הרי"ש ולא בחול"ם. וצ"ל זוננו במלאפ"ם. לא חסר לנו ואל יחסר לנו.

אם לא אמר ברית ותורה מה דינו? אם לא הזכיר בברכת הארץ ברית ותורה אפי' אם לא חיסר אלא אחד מהם וכן אם לא אמר ארץ חמדה טובה ורחבה מחזירין אותו לראש בהמ"ז. בימינו נהגו הנשים לומר ג"כ על בריתך שחתמת בבשרנו ועל תורתך שלמדתנו.

אכל במקום אחד ושינה מקומו קודם שבירך מה יעשה? יעשה כשיש לו מקום אחד צריך לברך קודם שיעקור ממקומו. ומפינה לפינה אפילו הבית גדול מותר ואפילו כשאין רואה מקומו הראשו ואם היה לו מניעה שלא יוכל לברך בהחזר שאכל מותר לברך בחזר שממך לו אם יכול לראות מקומו שאכל ואם דעתו היה בשעת ברכת המוציא לברך בחזר אחר בבית זה אפשר דיש להקל בשעת הדחק אפילו אינו רואה מקומו הראשון. ואם יצא ממקומו [וכל ד' אמות ממקום אכילתו חשיב מקום אחד] ולא בירך אם היה במזיד יחזור למקומו ויברך ואם בירך במקום שנזכר יצא אפילו היה מזיד בעקירתו וגם הזיד עתה בברכה שידע הדין שצריך לחזור למקומו ונתעצל בזה, ומ"מ אם חזר הרי זה משובח. ובשוגג לכתחלה יחזור למקומו אם לא שהוא שעת הדחק יברך במקום שנזכר. וכשצריך לחזור למקומו הוא אפילו כבר הלך בדרך למרחוק כמה מילין אם לא שהוא רחוק כ"כ שעד שיחזור למקומו יתעכל המזון ויפסיד ברכתו לגמרי יברך כאן.

אימתי מהני שיאכל עוד פת? כד"א כשאין לו פת עוד אבל אם יש לו פת עוד יאכל במקום השני מעט אפילו פחות מכזית ויברך רק שלא יהא רעב מאכילה ראשונה דאם הוא רעב כבר הפסיד הבהמ"ז של אכילה ראשונה וצריך לברך גם ברכת המוציא. ודוקא אם במקום השני אכל ג"כ פת אבל פרפרת וכיסנין אפילו כזית לא מהני. ואפילו במזיד מהני שיאכל כאן פת דבר מועט וא"צ לברך תחלה ברכת המוציא ולא ברכת המזון על מה שכבר אכל ואחר אכילת פת שבכאן יברך בהמ"ז ויעלה להאכילה שאכל במקום אחר.

נסתפק אם בירך ברהמ"ז מה יעשה? אכל ואינו יודע אם בירך ברכת המזון אם לאו צריך לברך מה"ת מספק כל ברכת המזון אף ברכה רביעית. וגם יכול להוציא לאחר שאכל ולא בירך. ודוקא כששבע דאי לא שבע לרוב הפוסקים הוא מדרבנן. ומ"מ ראוי לירא שמים בנסתפק אם בירך או לא אפילו שלא אכל אלא כזית שיטול ידיו ויברך המוציא ויאכל כזית ויברך.

עד אימתי לאחר האכילה יכולין לברך? עד אימתי יכול לברך עד שיתעכל המזון שבמעיו וכמה שיעורו כל זמן שאינו רעב מחמת אותה אכילה וכן נמי לענין אכילת פירות ושתיית יין אם אינו רעב ולא צמא ותאב לשום פירות יברך אם אינו יודע לשער אם נתעכלו. ואם רוצה לאכול עתה מחדש י"א דיחזור ויברך המוציא אפילו לא הסיח דעתו עדיין דכיון שנתעכל המזון הפסיד גם ברכה הראשונה וי"א דברכה הראשונה לא הפסיד כל שלא הסיח דעתו בינתים. ואם הוא משער שבאותה האכילה לבדה היה כבר שיעור להתעכל והיה חוזר להיות רעב ובעוד איזה משך אכל עוד משארי מיני מזונות ומחמת אלו הדברים אינו רעב ואח"כ נזכר שלא בירך בהמ"ז אחר אכילה הראשונה לא יכול לברך עוד בהמ"ז. כד"א שאחר שגמר אכילתו הראשונה הסיח דעתו מלאכול עוד אבל אם היה הכל במשך סעודה אחת יוכלו לברך לבסוף ברכת המזון אף לאחר שיעור עיכול כיון דבתוך משך הזה אוכלין פרפראות וכיסנין ושתיין.

אימתי השיעור הוא כדי הילוך ד' מילין? וכ"ז כשאכל כל צרכו מהלחם או מהפירות אבל אם אכל מעט וחפץ לאכול עוד אלא שלא היה לו

הגב בענינו... מה ההיתר בשלש סעודות ובחתנות שמברכין בהמ"ז הרבה זמן לאחר האכילה בלי שום אכילה בינתיים?

כל הזכויות שמורות
ללימוד שילוח עירך אר"ח
עם משנה ברורה
© מהמחלקת והמגיל

לא נזכר עד שהתחיל הטוב והמטיב אינו חוזר וחזרה"מ דינו כר"ח שאין צריך לחזור וה"ה שאם נזכר קודם שהתחיל הטוב והמטיב אומר בא"י שנתן מועדים לעמו ישראל לששון ולשמחה ואינו חותם כמו בר"ח. וה"ה ביו"ט יותר מסעודה אחת ביום וסעודה אחת בלילה שמחויב לאכול אם אכל ושכח להזכיר מעין המאורע בבהמ"ז אינו צריך לחזור אם לא כשלא אכל הסעודה בלילה שמחויב לאכול ביום שתיים דאז אפילו בסעודה שניה חוזר.

חל ר"ח בשבת מה דינו? אם חל ר"ח בשבת והזכיר של שבת ולא הזכיר של ר"ח ולא נזכר עד שהתחיל הטוב והמטיב אינו חוזר ואם שכח גם של שבת ונזכר קודם שהתחיל הטוב והמטיב כולל ר"ח עם שבת ואומר שנתן שבתות למנוחה וראשי חדשים לזכרון ואם פתח בהטוב והמטיב חוזר לראש בהמ"ז ומזכיר של שבת ושל ר"ח, ובשכח של שבת לבד אין צריך לכלול גם של ר"ח בכרכה זו כיון שכבר הזכיר ר"ח בעלה ויבוא ומ"מ אם לא נזכר עד לאחר שפתח בהטוב והמטיב וחוזר לראש בהמ"ז בשביל הזכרה של שבת אז צריך לומר עוד הפעם גם יעלה ויבוא, ואם שכח של שבת ור"ח ונזכר קודם שהתחיל הטוב והמטיב אומר שנתן שבתות למנוחה וראשי חדשים לזכרון וחתום בשל שבת ובשל ר"ח.

שכח רצה בסעודה שלישית מה יעשה? סעודה שלישית בשבת דינה כר"ח שאינו חוזר אם התחיל ברכת הטוב והמטיב. ובסעודה ג' ביו"ט לר"ח אינו חוזר ומ"מ אם נזכר קודם שהתחיל ברכת הטוב והמטיב אפילו בסעודה רביעית או חמישית בשבת ויו"ט אומר בא"י אמ"ה שנתן שבתות למנוחה וכו' או שנתן ימים טובים.

אם בשעת בהמ"ז הוא מוצ"ש האם אומר רצה? היה אוכל ויצא שבת מזכיר של שבת בבהמ"ז ואפילו נמשך זמן רב בלילה ואם התפלל מעריב קודם בהמ"ז שוב אינו מזכיר של שבת בבהמ"ז, והוא הדין לראש חודש ופורים והנוכה. ולפיכך אף אם חל ר"ח במו"ש יזכיר בבהמ"ז של שבת לבד ולא של ר"ח ודוקא כשגמר סעודתו מבעוד יום אבל אם אכל פת גם בלילה מוטב להזכיר של ר"ח ולא של שבת, אכן במו"ש לחנוכה ופורים אפילו אם גמר סעודתו בלילה אינו מזכיר של חנוכה ופורים רק של שבת לבד, וי"א דאם חל יו"ט או ר"ח במו"ש יזכיר רצה וגם יעלה ויבוא.

נוסח ברכה רביעית. בכרכה רביעית אין לומר אל שבכל יום וכו' אלא יאמר אל בכל יום וכו' ויותר נכון שלא לומר כלל מלת אל שהרי כבר אמר האל אבינו. בבהמ"ז בעה"ב מסיים ונאמר אמן משא"כ בכרכה עושה שלום במרומינו אומר ואמרו אמן. אחר הרחמן יש לענות אמן וכן אחר כל תחנה ובקשה אע"פ שאין בה שם. יאמר ונשא ברכה מאת ה'. נוהגים לומר בשבת ויו"ט ר"ח מגדול ובחול מגדיל.

דיני כוס של ברכה. אחר שסיים בהמ"ז מברך בפה"ג אפילו אם כבר בירך על היין שבתוך הסעודה ויטעום המברך ואח"כ יטעמו האחרים, ואם הפסיק בין הברכה לטעימה חוזר ומברך ובמילתא דשייך לסעודה אינו חוזר ומברך בדיעבד. א"צ המברך לשפוך מכוסו לכוס המסובין אלא א"כ כוס המסובין פגום שאז צריך לשפוך מכוסו לכוסם מעט קודם שטעם ממנו כדי לתקן פגומתם וזוה צריכין לזוהר שלא יטעמו קודם שיטעום הוא תחלה כיון שהם זקוקים לכוסו. אחר ששתה כוס של בהמ"ז יברך ברכה אחת מעין שלש. ואם דעתו לשתות עוד לא יברך אחריו אלא לבסוף אחר גמר שתייתו ודוקא כשדעתו לשתות מיד דאל"ה יש לחוש שמה יתעכל דעיכול של שתייה איננו שיעור גדול כ"כ.

האם עונין אמן אחר ברכת עצמו בכרכת בונה ירושלים? בין כשמברך בזימון ובין כשמברך ביחידי יכול לענות אמן אחר ברכת בונה ירושלים בקול רם. לא יאמר בונה ירושלים אמן בנשימה אחת רק ימתין קצת אחר תיבת ירושלים ואח"כ יאמר אמן.

נוסח ברכת רחם. נוסח ברכה שלישית רחם ה' אלהינו או נחמנו ה' אלהינו וחותרם בה בונה ברחמינו ירושלים ואין לשנות הנוסח משבת לחול וגם כל הרחמן יכול לומר בשבת. וי"א שבחול יאמר רחם נא ובשבת יאמר נחמנו וכו' ומסיים מנחם וכו' ומ"מ לכ"ע אין מעכב כלל.

היכן מזכיר של שבת ויו"ט? בשבת אומר בה רצה והחליצנו ובר"ח ויו"ט וחזרה"מ אומר יעלה ויבא ואם חל אחד מהם בשבת אומר רצה והחליצנו ואח"כ יעלה ויבא ובדיעבד אם החליף יצא ואינו מזכיר של שבת בעלה ויבא ולא של יו"ט וחזרה"מ ור"ח ברצה והחליצנו. ואם הזכירם בכרכת הארץ לא יצא וצריך לחזור ולהזכיר בבונה ירושלים.

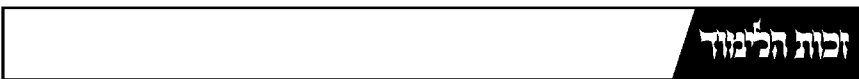
שכח לומר רצה בשבת או יעלה ויבוא ביו"ט מה יעשה? טעה ולא הזכיר של שבת ואפילו אם ספק לו אם הזכיר או לא תלין דמסתמא בודאי לא הזכיר ואומר בא"י שנתן שבתות למנוחה וכו' ואם טעה ולא הזכיר של יו"ט אומר אשר נתן ימים טובים לעמו ישראל וכו' ואם חל יו"ט בשבת ושכח ולא אמר שניהם לא רצה ולא יעלה ויבוא אומר שנתן שבתות למנוחה לעמו ישראל באהבה לאות ולברית ימים טובים לששון ולשמחה וכו' אבל אם שכח של שבת לבד אומר רק אשר נתן שבתות למנוחה וכן בשכח של יו"ט לבד אומר אשר נתן ימים טובים לעמו ישראל.

בר"ה ויוה"כ מה יעשה? בר"ה י"א דאומר בא"י אמ"ה שנתן ימים טובים לעמו ישראל את יום הזכרון הזה ואינו חותם בה כמו בר"ח וי"א דצריך לחתום בא"י מקדש ישראל ויום הזכרון ואם שכח והתחיל הטוב והמטיב י"א דשוב אינו חוזר כמו בר"ח וי"א דחוזר. וביה"כ לחולה שצריך לאכול בו וצריך לומר בו יעלה ויבוא אם פתח בהטוב והמטיב ונזכר שלא אמר יעלה ויבוא אינו צריך לחזור ואם נזכר קודם שהתחיל ברכת הטוב והמטיב י"א דצריך לומר ברוך שנתן ימים קדושים לישראל את יוה"כ"פ הזה בלי חתימה וי"א דבזה לא תקנו חכמים כלל נוסח ברכה להשלים הזכרת יעלה ויבוא וכל שלא אמר במקומו שוב אינו חוזר וכן מסתבר.

אימתי אומרים ברכה זו? כל פתיחת ברכות הללו בשם ומלכות. ואם אינו יודע נוסח ברכה זו חוזר לראש ואם יודע ההתחלה והסיום אף שאינו יודע שאר הנוסח שבאמצע כראוי אומרה וא"צ לחזור לראש. והא דסגי בהך ברכה דוקא כשנזכר קודם שהתחיל הטוב והמטיב אבל אם לא נזכר עד שהתחיל הטוב והמטיב שאמר ברוך אתה ה' אמ"ה האל צריך לחזור לראש בהמ"ז, אבל אם אמר רק בא"י אמ"ה יסיים אשר נתן שבתות למנוחה וכו' ואח"כ יחזור ויאמר ברכת הטוב והמטיב. ואם נזכר אחר שאמר תיבת ברוך אתה חוזר לומר רצה והחליצנו או יעלה ויבוא ואומר אח"כ ובנה ירושלים וכו' ואם נזכר אחר שאמר כבר ברוך אתה ה' נכון שיסיים תיכף למדני חקיך וחוזר לרצה. ואם טעה בכרכה רביעית כגון שלא אמר בה שם ומלכות אע"פ שכבר גמר אותה אינו חוזר אלא להטוב והמטיב.

שכח לומר יעלה ויבוא בר"ח וחזרה"מ מה יעשה? אם טעה ולא הזכיר בה של ר"ח בין ביום בין בלילה אומר בא"י שנתן ראשי חדשים לעמו ישראל לזכרון ואינו חותם בה והוא שנזכר קודם שהתחיל הטוב והמטיב אבל אם

הגב בענינו... חל ר"ח ביום א' ועומד לפני ברהמ"ז בסעודה ג' בשבת לאחר זמן מוצ"ש האם נכון לאכול עוד פת?

כל הזכויות שמורות
החומר המצויץ מלי ירוש
© מהדורת התשס"ג

דפי צמיחים וטב לראות

משנה ברורה
מן סימן קפח סעיף א
עד סימן קצ סעיף ג

י' שבט
■ מחזור שינה אחת ■

1800-466-1593
www.HillulSofPirone.org
כל הזכויות שמורות
אשר לתערוכה בלי רווח
© מנהלת הנסיע

שכח לומר בשבת רצה, או יעלה ויבא בראש חודש וירט וחוה"מ, ונוכר אחר שאמר ה' מברכת בונה ירושלים - יאמר למדינו חקין, ויחזור לרצה/יעלה ויבא, אבל אם כבר סיים הברכה, אם נזכר קודם שהתחיל הטוב והמטיב אומר את הברכה הרצוף פה בהטבלא, ואם נזכר אחרי שהתחיל הברכה וכבר אמר הא"ל - פעמים חוזר ופעמים אינו חוזר כנזכר פה בהטבלא.
אצל החזקן לא יכללנו כמו בחנוכה ופורים בעל הניסים.

דינו אם שכח להזכיר רצה או יעלה ויבא בברכת המזון ש"ע ומשנה ברורה סימן קפ"ח סעיפים ה' ו' וכו'

התחיל ברכת הטוב	סיום בונה ברחמיו וירושלים - יאמר ברכה זו	שכח מלהזכיר
חוזר לראש	ברוך אתה ה' אלקינו מלך העולם אשר נתן שבתות למנוחה לעמו ישראל באהבה לאות ולברית: (וחותם) ברוך אתה ה' מקדש השבת.	שבת בב' סעודת הראשונות
אינו חוזר	ברוך אתה ה' אלקינו מלך העולם אשר נתן שבתות למנוחה לעמו ישראל באהבה לאות ולברית: (וחותם) ברוך אתה ה' מקדש השבת. (עיין באור הלכה)	שבת בסעודה שלישית
אינו חוזר	עיין באור הלכה, ד"ה מזכיר של שבת ברהמ"ז - אמר הנסחה ואינו חותם	שבת בש"ס אחר הזמן
אינו חוזר	ברוך אתה ה' אלקינו מלך העולם אשר נתן ראשי חדשים לעמו ישראל לזכרון: (ואינו חותם)	ראש חודש
חוזר לראש	בב' סעודת הראשונות אומר ברכה זו	שבת ראש חודש
אינו חוזר	בא"י אלקינו מלך העולם אשר נתן שבתות למנוחה לעמו ישראל באהבה לאות ולברית וראשי חדשים לזכרון: (וחותם) בא"י מקדש השבת וישראל וראשי חדשים בסעודה שלישית גם אומר ברכה זו *	* שלוש רגלים בב' סעודת הראשונות
חוזר לראש	בא"י אלקינו מלך העולם אשר נתן ימים טובים לעמו ישראל לששון ולשמחה את יום חג (פלוני) הזה: (וחותם) בא"י מקדש ישראל ולששון ולשמחה את יום חג (פלוני) הזה: (וחותם) בא"י מקדש השבת וישראל והזמנים	שלוש רגלים בסעודה שלישית
חוזר לראש	בב' סעודת הראשונות אומר ברכה זו	שבת שלוש רגלים
אינו חוזר	בא"י אלקינו מלך העולם אשר נתן שבתות למנוחה לעמו ישראל באהבה לאות ולברית וימים טובים לעמו ישראל לששון ולשמחה את יום חג (פלוני) הזה: (וחותם) בא"י מקדש ישראל ולששון ולשמחה את יום חג (פלוני) הזה: (וחותם) בא"י מקדש השבת וישראל והזמנים	שבת שלוש רגלים
חוזר לראש	בא"י אלקינו מלך העולם אשר נתן מועדים לעמו ישראל לששון ולשמחה את יום חג (פלוני) הזה: (ואינו חותם)	חול המועד
חוזר לראש	בא"י אלקינו מלך העולם אשר נתן ימים טובים לעמו ישראל את יום הזכרון הזה (וחותם) ברוך אתה ה' מקדש ישראל ויום הזכרון (כך הסכימו הרבה אחרונים)	בראש השנה
אינו חוזר	י"א לברך זה: ברוך שנתן ימים קדושים לישראל את יום הכיפורים הזה וי"א שאין אומרים זה - (וכן מסתברא)	ביום הכיפורים לחולה
	* באם חל ראש חודש ביום א' - הולכים בתר התחלת הסעודה - שאין לומר יעלה ויבא - אם אבל כוונת שוכב ר"ח - יש מחלוקת הפוסקים אם לומר דנראה בתרתי דסתרי - גם אם התפלל ערבית ולא בירך ברהמ"ז שאז בוודאי נראה בתרתי דסתרי ואין אומרים יעלה ויבא	

יוצאות בשמיעה וכן ע"ה אע"פ שאינם מבינים דברי המקדש ומ"מ יותר טוב שיאמרו אחרי המברך והמקדש מלה במלה בלחש אם אפשר להם ובלא"ה נכון לעשות כן לכו"ע דא"א לכוין ולשמוע היטב, וצריך המברך שיכוין להוציאו וגם השומע צריך שיכוין לצאת אבל אם אינו מבין אינו יוצא בשמיעה.

אימתי אסור ליחלק? ג' שאכלו אינם רשאים ליחלק ושנים שאכלו מצוה שיחזרו אחר שלישי שיצטרף עמהם לזימון דהיינו אם הוא עמהם בביתם מצוה ליתן לו דבר מה לאכול כדי שיצטרף עמהם ואף אם הוא שמש המשמשם בסעודה שאין דרכן לאכול אתו ביחד, ואם הוא אחד א"צ לחזור אחר שנים, וכן ארבעה או חמשה אסור להם ליחלק, ששה נחלקים עד עשרה ואז אין נחלקים עד שיהיו עשרים דאז יכולים ליחלק אם ירצו וה"ה בששה אינם מחויבים ליחלק רק אם ירצו נחלקים ומצוה מן המובחר שלא להתחלק בין בעשרים ובין בששה רק דמדינא אין איסור בדבר אם יתחלקו וי"א דיכול לעשות כמו שירצה אפילו לכתחלה. ומצוה לחזור אחר עשרה ואפילו אם הם שבעה מצוה לחזור אחר עוד שלשה.

באיזה אופן רשאים ליחלק? אם היו רבים מסובים יחד ואינם יכולים לשמוע ברכת הזימון מפי המברך ואינם רשאים ליחלק לחבורות של עשרה מפני שיצטרכו לברך בקול רם וישמע בעל הבית ויקפיד עליהם יכולים ליחלק לחבורות של ג' ג' וה"ה אם צריכין ללכת לדבר מצוה ואין להם שהות להמתין שתחבטל המצוה שרשאים לחלק לג' ג' וי"א דעכ"פ כשלא נשאר עשרה בלעד אסור לצאת אפילו לדבר מצוה. ומ"מ אם הוא מצוה דאורייתא יש להקל בכל גווי. ואם היו יכולין ליחלק לעשרה עשרה אין רשאים ליחלק לחבורה של ג'.

עד היכן מחויבים לשמוע מפי המברך? ואם היו יכולין לשמוע ברכת זימון מפי המזמן אף דכל ברכת המזון אינם יכולין לשמוע מרחוק אין רשאים ליחלק על ג' ג' אלא ישמעו ברכת זימון לבד מפי המזמן וברמה"ז יברכו כ"א בפני עצמו בלחש וי"א דאף אם יכולין לשמוע ברכת זימון מפי המברך כל שאין יכולין לשמוע מלה במלה מפי המברך עד הזן את הכל מוטב להם ליחלק ג' ג' ולברך בלא שם ממה שלא יצאו כלל ידי חובת זימון מדינא. והיכא שיש מסיבה גדולה יש ליתן לברך ברכת הזימון למי שקולו חזק כדי שישמעו כל המסובין. חיוב זימון הוא דוקא כשאכלו פת שחייבין עליו בהמ"ז אבל אם אכלו פירות ואפילו הן משבעה מינים לא יש מחמירין בו' מינים להצריכו זימון ולכן טוב שלא יקבעו ג' ביחד על ז' מינים וי"א דהמנהג פשוט לקבוע כמה אנשים על פירות מז' מינים וכן לאכול פת הבאה בכיסנין.

מה נקרא קביעות שיכולו לזמן? אפילו לא הוקבעו מתחלה כולם לאכול יחד אלא שהשנים קבעו ואח"כ בא השלישי וקבע עמהם או שאחד קבע תחלה ואח"כ קבעו השנים עמו אינם רשאים ליחלק כיון שהם קבועים יחד בגמר האכילה, ואם לא גמרו גם סוף אכילה ביחד כגון שבא אחד לאכול אצל שנים אחר שכבר התחילו לאכול וגם גמרו סעודתן שלא בזמן אחד אותן שגמרו מקודם רשאים לברך בפני עצמן דעכ"פ התחלה או גמר בעינין ביחד ומ"מ אם המתנין לאחר אכילתם ולא ברכו עד שגמר גם השלישי לאכול חייבין לזמן ואין רשאים ליחלק. וקביעות נקרא כשיושבים ואוכלים על שלחן אחד או במפה אחת אפילו כל אחד אוכל מכרו וי"א דבעה"ב עם בני ביתו שישבו לאכול הוי קביעות ומצטרפי אפילו בלא שלחן אחד. ומ"מ אם יאכל עמהם בלא קבע ואפילו התחילו לאכול בשלשה מתחלת הסעודה ועד סופה רשאים ליחלק אא"כ הוא שמש. ומ"מ אפי' כ"מ שרשאים ליחלק שאכלו השלשה בלא קביעות וכן בעשרים או בששה אף שע"פ דין רשאים ליחלק מ"מ עדיף טפי שלא ליחלק, וי"א דבמקום שאין אחד יכול להוציא חבירו בבהמ"ז כגון שלא בקביעות אין יכולים להצטרף לענין זימון ובעשרה שיש הזכרת השם אפשר דאסור לכ"ע לזמן באין חייבין.

באיזה שיעור מחויבים בברכה אחרונה? כששותה יין או בשאר משקין להתחייב בברכה אחרונה יזהר לשתות או פחות מכזית שהוא שלישי רביעית או רביעית ודבר שצריך כוס א"א לשתות פחות מכזית דצריך לשתות ממנו כמלא לוגמיו שהוא רוב רביעית באדם בינוני הלכך ישתה רביעית שלם ואפי' באדם גדול ביותר שמשערין במלא לוגמיו דיריה מ"מ לא בעי לשתות טפי מרביעית. ואין חילוק בין שאר משקין ובין יין שרף אע"פ דביי"ש מייבא דעתיה דאינשי בפחות מרביעית.

מי צריך לטעום מכוס של ברכה? אם המברך אינו רוצה לטעום יטעום אחד מהמסובין כשיעור אם שמעו מתחלה את הברכה והוא כוון עליהם להוציאם ואין שתיית שנים מצטרפות דבעינן שיטעום בעצמו או אחד מהמסובין כמלא לוגמיו מ"מ מצוה מן המובחר שיטעמו כולם טעימה בעלמא וא"צ מלא לוגמיו רק לאחד. ואם שתו יותר מכזית לצאת ידי ספק צריך כ"א לשתות רביעית שלם. וי"א דשתיית כולם מצטרפין למלא לוגמיו.

מי צריך לברך על כוס של ברכה? כשמסובין בסעודה גדולה ואין יודעים עד היכן יגיע כוס של בהמ"ז כל אחד מהמסופקים אם יגיע לו צריך לברך בורא פרי הגפן. ואם המסובין נתכוננו בהדיא אם יגיע להם הכוס שיצאו בברכתו יוצאין בזה אם גם המברך נתכוין להוציא בברכתו כל אחד מהמסובין. ואך יזהרו כולם מי שרוצה לטעום מן הכוס על סמך ברכת המברך שלא ישיחו עד שיטעמו מן הכוס.

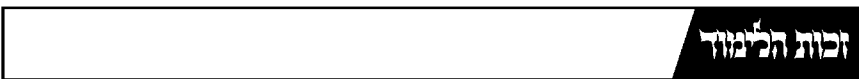
פועלים היאך מברכין בהמ"ז? פועלים העושים מלאכה אצל בעל הבית מקצירין בבהמ"ז, ברכה ראשונה כתקנה ושנייה פותח בברכת הארץ וכולל בה בונה ירושלים וחותר בברכת הארץ ואין אומרים ברכת הטוב והמטיב כלל בין שמברכין בעצמן בין ששומעין מפי אחר המזמן ומברך בהמ"ז כתיקונה הרי הן עומדין למלאכתן כשהותם ברכת ירושלים. ובברכת הזימון לדידן בודאי חייבין אך כשאוכל פועל עם אנשים אחרים והוא גמר סעודתו מקודם לא ימתין עליהם אם אינם רוצים לענות אותו.

באיזה נוסח מזמנין? היו המסובין ג' חייבים בזימון שאומר אחד מהם נברך שאכלנו משלו והם עונים ואומרים ברוך שאכלנו משלו ובטובו חיינו והוא חוזר ואומר ברוך שאכלנו משלו ובטובו חיינו והמנהג שלא לענות אמן אחריו, ואין לומר כ"ה וכ"ש ביחיד וגם בשלשה אין לומר אותו רק המברך ולא שנים המזמנים עמו. ואם הם ד' יכול לומר ברכו שאכלנו משלו אבל יותר טוב לומר נברך אבל בשנים לא יכול לומר ברכו רק נברך ובדיעבד אם אמר בשנים ברכו אפשר דיצא. בזוהר הזהיר לומר בפיו קודם בהמ"ז תן לנו הכוס ונברך או באו ונברך והם עונים יהי שם ה' מבורך מעתה ועד עולם.

טעה ולא אמר אלהינו בעשרה מה יעשה? אם טעה המזמן בעשרה והעונים ולא הזכירו אלהינו אין יכולים לחזור אבל אם עדיין לא ענו אחריו יחזור ויזמן בשם, ואם יכול המזמן לחזור אח"כ ולומר ברוך אלהינו וכו' או שצריך לומר ג"כ בלא שם מאחר שהעונים אמרו מתחלה בלא שם יש דעות בין האחרונים ולכו"ע אם הם אמרו בשם יכול גם הוא לחזור ולומר ברוך אלהינו וכו' אף דנברך אמר בלא שם.

האם יכולין להוציא אחר בבהמ"ז? שנים שאכלו מצוה ליחלק שיברך כל אחד בהמ"ז לעצמו ואף אם לא אכל כדי שביעה, במה ד"א כשהיו שניהם יודעין לברך בהמ"ז אבל אם אחד יודע והשני אינו יודע מברך היודע ויוצא השני אם מבין לשון הקודש אלא שאינו יודע לברך וי"א שבלה"ק יוצא אדם ידי חובתו בשמיעה אע"פ שאינו מבין הלשון וכן המנהג שנשים יוצאות י"ח בשמיעה מהמברך אע"פ שאינם מבינות כלל ואפילו בקידוש שהוא דאורייתא להנשים אפי"ה

מי שיושב במסיבה שיש בו יותר מ' אנשים ורוצה לברך האם רשאי לצרף עמו עוד ב' שיענו אחריו?
בענינו...

כל הזכויות שמורות
אוסף הלכות מיל ימות
© מהדורת תשס"ג

דפי שיעורים וטיבלאות

משנה ברורה

מן סימן קצ סעיף ג
עד סימן קצג סעיף ג

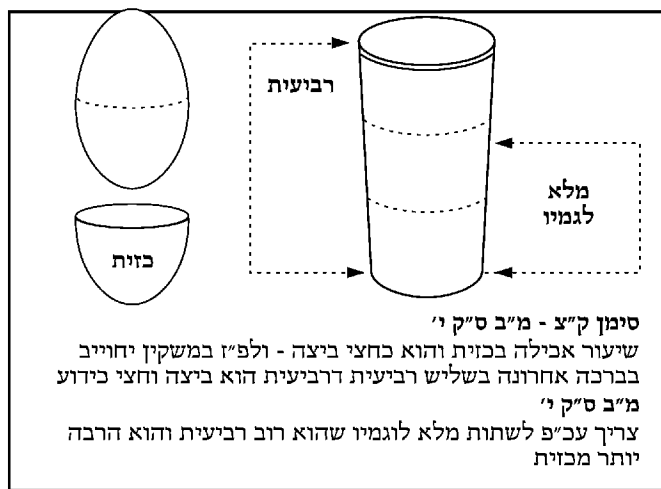
ז' שבט

■ מחזור שינה אחת ■

1800 466-7593

www.hilchusaByoma.org

כל הזכויות שמורות
ואסור להעתיקם בלי רשות
© מהגות המספל

סימן ק"צ - מ"ב ס"ק י'
שיעור אכילה בכזית והוא כחצי ביצה - ולפ"ז במשקין יחוייב
בברכה אחרונה בשליש רביעית דרביעית הוא ביצה וחצי כידוע
מ"ב ס"ק י'
צריך עכ"פ לשתות מלא לוגמיו שהוא רוב רביעית והוא הרבה
יותר מכזית

כזית	
שיטת חזון איש	1.330 oz
שיטת ר' חיים נאה	0.600 oz

רביעית	
שיטת חזון איש	5.072 oz
שיטת ר' חיים נאה	2.925 oz

מ"ב סקכ"א
בלא קבע. היינו שלא אכלו בדרך קבע
בישיבה ועל שלחן אחד

סימן קצ"ג - מ"ב סקי"ח
קביעות נקרא כשיושבים ואוכלים על שלחן אחד
או במפה אחת אפילו כל אחד אוכל מכברו

להתוודע עולותי זה משמש רק לאלו שכתב למועד ורוצים לחזור עליו בקצרה, אבל לא ללמוד מזה בתחילה, וכ"כ שלא לפסוק מזה הלכה למעשה

חבורות צריך שישמעו שתייהן דברי המברך ברכת זימון והוא עד גמר ברכת הזן ורק במקום הצורך דלכתחלה יותר נכון שישמעו כל הבהמ"ז מפי המברך והוא יוציאם בכל הברכה המזון, ובדיעבד אם לא שמע דברי המזמן שאמר נברך רק שמע להעונים שעונים ברוך שאכלנו משלו וכי' מותר גם כן לענות עמהם ביחד. ושאר ברכת המזון יברך כל אחד לעצמו אבל אם ירצו שהמזמן יוציא כולם צריכים שישמעו כל ברכת המזון ויכוננו לצאת.

באכילת דבר איסור האם מצטרפין או מברכין עליו? אכל דבר איסור אפילו אין איסורו בעצם אלא משום שהוא אסור ע"ע דבר זה אף על פי שאינו אסור אלא מדרבנן אין מומנין עליו ואין מברכין עליו לא בתחלה ולא בסוף ואין עונים אמן על ברכתו ואפילו אם אכל כדי שביעה. ואם אכל בשוגג ונזכר אחר אכילתו יוכל לברך בסוף אפילו לא אכל כדי שביעה אלא דלענין זימון אפילו בשוגג אין לזמן ע"ז. אם גנב או גזל חטים וטחנן ואפאן י"א שאע"פ שקנאן בשינוי והרי הם שלו אלא שחייב לשלם לו דמים עבורם מ"מ אסור לברך ע"ז בין ברכה ראשונה ובין בהמ"ז י"א דהואיל וקנה יכול לברך ולענין בהמ"ז אם אכל כדי שביעה יש להחמיר ולברך בהמ"ז. אם אכל דבר איסור אפי' איסור דאורייתא במקום סכנה מברכים עליו ואם אנסוהו לאכול אינו מברך אע"ג דהיה מוכרח לאכול מפני הסכנה.

כשאינו רשאי לאכול מה שחבירו אוכל האם מצטרפין? שלשה שאכלו כאחד אחד נזהר מפת עכו"ם ואחד אינו נזהר או כהן האוכל חלות עם ישראל מצטרפין אע"פ שכל אחד אוכל מכבודו, אבל אם היו כהנים וזר אוכלים כאחד והכהנים אוכלים חלה ונזהרים מפת של עובד כוכבים והזר אוכל פת של עובד כוכבים אינם מצטרפין. וה"ה לשלשה שמודרים זה מזה שאינם מצטרפין לזימון בין שכל אחד מהם מודר מחבירו בין שאחד מודר מהשנים והשנים ממנו אבל כששנים מודרים מאחד והוא אינו מודר מהם מצטרפין. וה"ה כשאחד אוכל חלב והשנים בשר מצטרפין שהאוכל גבינה הרי יכול לאכול מלחמם אע"פ שהוא מלוכלך בבשר אם יקנה פיו וידיחנו [והאוכל גבינה הוא המברך ברכת הזימון ולא להיפוך] אבל אם אוכל גבינה קשה אינו מצטרפין, וכן מר"ח עד ט"ב שאין אוכלים בשר רק בסעודת מצוה ויש שנוהרין גם בזה ואוכלין רק מאכלי חלב אינם מצטרפין עם אוכלי בשר אלא אם כן אכלו כזית פת קודם שאוכלי בשר התחילו לאכול בשר בלחמם או שאחד מבני הסעודה אכל כזית לחם אחר שאינו מלוכלך לא בבשר ולא בחלב שזה מצרף את כולם.

אם עדיין לא ברכו בהמ"ז עד מתי יכול שלישי להצטרף עמם? שנים שאכלו כאחד וגמרו ובא שלישי ורוצה לאכול ולהצטרף עמהם לזימון כל היכא דאי מייתי להו מידי מצו למיכל מיניה ואפילו מעט מהם שאינם שבעים כ"כ מצטרף בהדיהו כשקבע עמהם ומצוה ליתן לו לאכול כדי שיצטרף עמהם, וה"ה אם אחד גמר סעודתו מתחלה ואח"כ באו שנים אצלו ואוכלין ג"כ מצטרף בהדיהו לזימון אם היו מביאים לו מידי ומצי למיכל מניה, וה"ה בכל זה לענין צירוף עשרה לזמן בשם.

האם כך העשרה צריכין לאכול פת? תשעה שאכלו דגן וא' אכל כזית ירק מצטרפין להזכיר שם ואפילו לא טיבל עמהם אלא בציר ובין כולם היה רק כזית או לא שתה עמהם אלא כוס אחד שיש בו רביעית מכל משקה מצטרף עמהם חוץ מן המים אפי' הוא צמא ורוצה לשתות אין מצטרף וי"א דמצטרף, והוא שיהיה המברך אחד מאוכלי הפת ואפי' שבעה אכלו דגן וג' ירק או משקה מצטרפין אבל ששה לא. ואם כבר בירך ברכה אחרונה שוב אין יכולין לזמן עליו.

היאך מזמנין בדרך? אם היו רוכבים ואמרו נאכל מצטרפין כיון שעמדו במקום אחד אבל אם היו הולכים ואוכלים לא, וביושבין בעגלה ואוכלין ביחד כשהם נוסעין וכן בכל מקום שיש ספק בשלשה יזמנו אבל בעשרה יש לחוש להזכרת השם לבטלה ומ"מ יזמן בלא שם.

האם מזמנין בבית עכו"ם? כהיום המנהג שמזמנין בבית עכו"ם ובהרחמן אומרים הרחמן הוא ישלח לנו ברכה מרובה בהליכתנו ובישיבתנו עד עולם ונוכל לומר הרחמן הוא יברך את בעה"ב הזה וקאי על בעל הסעודה. ומכ"ש אם כל אחד אוכל משלו שאז אפילו בבית ישראל אומרים הרחמן הוא יברך אותנו וכי' ואם אוכלין במלון ביום דרך עראי בבית עו"ג אין מזמנין וטוב שלא יקבעו אז ג' יחד ויצאו מידי ספק.

ג' אנשים מג' חבורות אחרים האם מצטרפין? ג' שבאו מג' חבורות של ג' ג' בני אדם ונתחברו אלו השלשה אם זימנו עליהם במקומם כגון שהפסיקו כל אחד לשנים עד שאמרו הזן שוב אינם יכולים לזמן אפי' אכלו אח"כ יחד וגמרו סעודתן ומ"מ בהמ"ז חייבים לברך מתחלת ברכת הזן, ואם לא זימנו עליהם במקומם חייבים לזמן ואינם רשאים ליחלק ואפילו לא אכלו אלו הג' ביחד משנתחברו ועקרו בשוגג ממקומם דלא מטרחינן אותו לחזור למקומו. ודוקא כשנתפרדה חבורתם הראשונה או במקום שיש אונס או הפסד ממון שהיו אלו הג' מוכרחין למהר ולגמור סעודתן מקודם ולכן אם נודמנו אלו השלשה ביחד יזמנו בפני עצמן.

יצא אחד לחוץ האם מצטרף לזימון? שלשה שאכלו ויצא אחד מהם לשוק קוראים אותו ומודיעים לו שרוצים לזמן כדי שיכוין ויצטרף עמהם ויענה עמהם ברכת זימון ויוציאים ידי חובתן וגם הוא יוצא ידי חובת זימון בזה אע"פ שאינו בא ויושב עמהם אלא שעומד נגד הפתח בסמוך להם [ואם יש טינוף בינתיים מפסיק] וכשיגמור ענינו יבוא הביתה שאכל שם ויברך בהמ"ז מיהו אם נשתהה שם עד גמר בהמ"ז וכוון לבו לצאת יצא ידי בהמ"ז וא"צ לברך, אבל אם אינו עונה אין מזמנין עליו אבל אם היה עומד עמהם אף אם אינו עונה עמהם מומנין עליו בע"כ, וה"מ בג' אבל בעשרה כיון שצריכים להזכיר את השם אינם מצטרפין עד שיבא וישב עמהם וצריך העונה להמתין עד שיגמרו ברכת הזן.

אין שם מי שיודע לברך כל בהמ"ז מה יעשו? ג' שאכלו כאחד ואין אחד מהם יודע כל בהמ"ז אלא אחד יודע ברכה ראשונה ואחד השנייה ואחד השלישית חייבים בזימון וכל אחד יברך הברכה שיודע ויכוין להוציא את חבירו ואע"פ שאין בהם מי שיודע ברכה רביעית אין בכך כלום. ואי אחד מהם יודע כל ברכת המזון הוא יברך כל הברכות ויוציאים ידי חובתם ולא לחלק בהמ"ז לפרקים פרקים. ובאחת משלש ברכות הקודמים אם אין אחד מהם שיודע אותה מעכב שלא יברכו כלל וי"א דאין מעכבות זו את זו, ואם אכל כדי שביעה יש להחמיר ולברך.

שתי חבורות באיזה אופן יכולים להצטרף לזימון? שתי חבורות שאוכלות בבית אחד או בשני בתים אם מקצתן רואים אלו את אלו מצטרפות לזימון אפילו כשאוכלים כל אחת על שלהן בפני עצמו ואם לאו אינם מצטרפות אפילו כשהם בבית אחד ואפילו אם נכנסו מתחלה ע"ד להצטרף יחד ואם יש שמש אחד לשתיהן אפילו אינו אוכל כלל הוא מצרפן אפילו הם בשני בתים ואין רואין אלו את אלו וכגון שנכנסו מתחלה על דעת להצטרף יחד, ובבית אחד אפי' לא נכנסו מתחלה ע"ד זה כל שרואין זה את זה בלחוד או אפילו באין רואין זה את זה ויש שמש בין שתי החבורות סגי לענין צירוף. אם רשות הרבים מפסקת בין שני הבתים או אפי' כשיש שביל היחיד מפסיק בינתיים ואפשר דדוקא כשהוא קבוע גם בימות הגשמים אינם מצטרפין בשום ענין אפילו כשהן רואין זה את זה ויש שמש המשמש לשתיהן.

עד היכן צריכין לשמוע כל המצטרפים? כל היכא שמצטרפות שתי

הגב בענינו... בסעודה שיושבין על כמה שלחנות האם יכולין לצרף לשלשה משלחנות אחרים? **הלבנת דיומא** כל הזכויות שמורות ואסור להעתיק מלי רשות © המחלקת המסגל **DollarPhone** **זכות הלימוד** ללימוד שלחן ערוך אורח יום משנה ברורה

דפי שיעורים וטיבלאות

משנה ברורה

מן סימן קצג סעיף ג

עד סימן קצז סעיף ג

ח' שבט

#1

■ מחזור שינה אחת ■

1800 466-7593

www.HilchusDiyoma.org

כל הזכויות שמורות

ואסור להעתיקם בלי רשות

© מהגות המספל

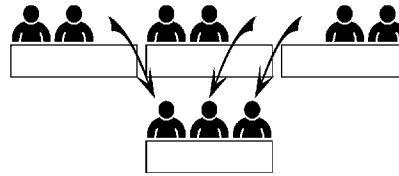

סימן קצ"ג - שו"ע סעיף ה

ג' שבאו מג' חבורות של שלש שלש בני אדם, ונתחברו אלו השלשה,

אם זימנו עליהם במקומם - כגון שהפטיקו כל אחד לשנים עד שאמרו הון, שוב אינם יכולים לזמן אפי' אכלו אח"כ יחד וגמרו סעודתן;

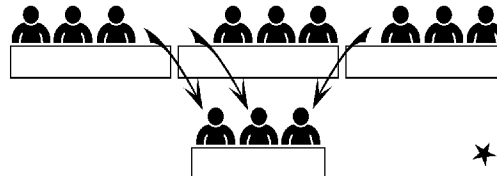
ואם לא זימנו עליהם במקומם - חייבים לזמן ואינם רשאים ליחלק ואפילו לא אכלו אלו הג' ביחד משנתחברו.

שו"ע סעיף ו

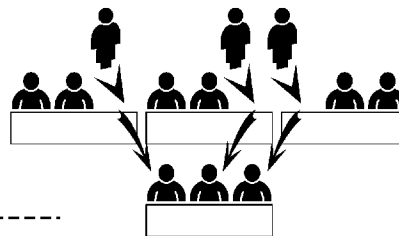
שלש חבורות שהיו בכל אחת ארבעה, ופירש אחד מכל חבורה ונצטרפו לחבורה אחרת

וזימנו הג' הנשארים - פרח זימון מינייהו כיון שחברייהם זימנו;

וה"ה אם לא היו בכל חבורה אלא ג', והלך אחד מכל חבורה קודם זימון ונתחברו אלו הג' ובא א' לכל חבורה ונצטרף עם ב' הראשונים

וזימנו יחד, פרח זימון מאלו הג' כיון שכבר זימנו חבורתם אע"פ שלא זימנו עמהם.

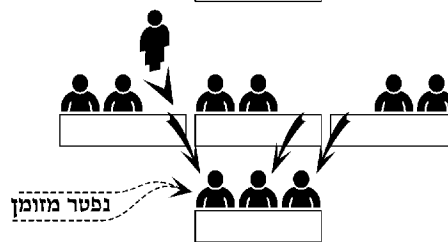

מ"ב סקל"ה

ובא אחד וכו'. היינו אחד מן השוק אבל מעט בסוף סעודתן ונצטרף עמהם

ולישנא לכל חבורה שכתב המחבר לאו דוקא דאפילו רק לחבורה אחת

א"כ פרח זימון מן אחד ולא נשאר כאן אלא שנים

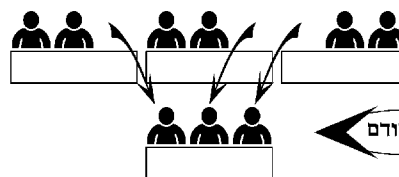
נפטר מזומן

הגה: שלש חבורות שאכלו, ובכל חבורה ג' בני אדם, אסור לכל א' ליפרד מכל חבורה

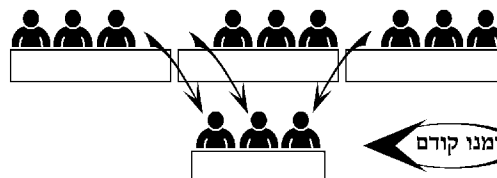
ולזמן ביחד, - דהרי הב' הנשארים בכל חבורה אינן יכולים לזמן אח"כ

אבל אם היה בכל חבורה ד', מותר ליפרד א' מכל חבורה

ולזמן ביחד, והנשארים יזמנו כל חבורה במקומם

זמנו קודם

זמנו קודם

★ מ"ב סקל"ה

פרח זימון מינייהו. ובוזה דוקא אם לא אכלו אח"כ יחדו אבל אם אכלו אח"כ יחד מצטרפין - ואינו דומה להא דסעיף ה' דהא לא זימנו עליהם מקודם

דפי שיעורים וטיבלאות

משנה ברורה

מן סימן קצג סעיף ג

עד סימן קצז סעיף ג

ח' שבט

#2

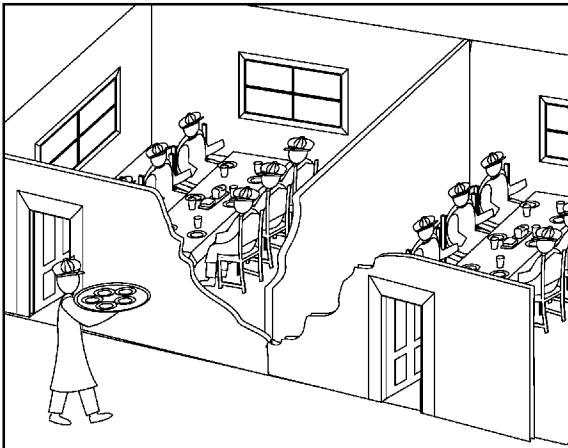
■ מחזור שינה אחת ■

1800 466-7593

www.HilchusDiyoma.org

כל הזכויות שמורות

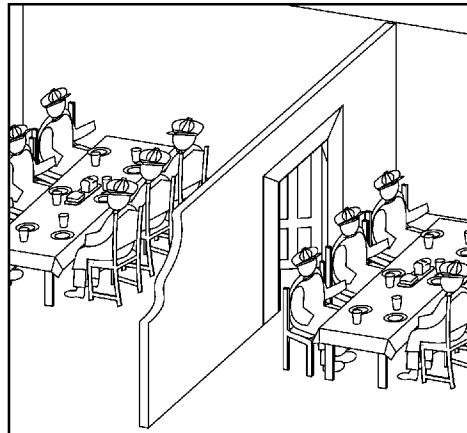
ואסור להעתיקם בלי רשות
© מהגות המספל

שו"ע סעיף א
ואם יש שמש אחד לשתיהן, הוא מצרפן

מ"ב סק"ה

ואם יש שמש הוא מצרפן. היינו אפילו הם בשני בתים ואין רואין אלו את אלו:

סימן קצה - שו"ע סעיף א

שתי חבורות שאוכלות בבית אחד או בשני בתים, אם מקצתן רואים אלו את אלו מצטרפות לזימון, ואם לאו אינם מצטרפות;

שו"ע סעיף א

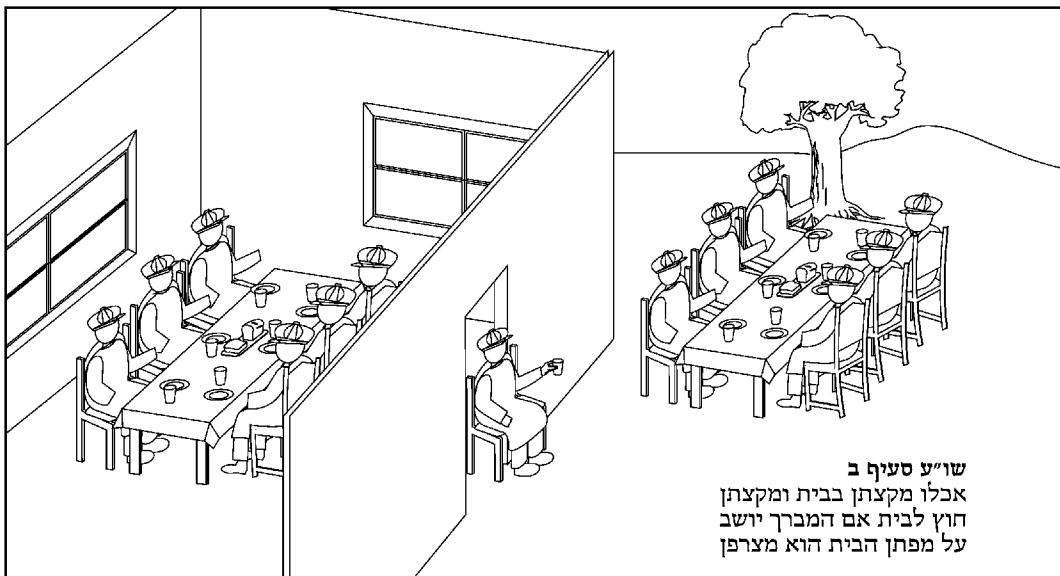
ויש מי שאומר שאם רשות הרבים מפסקת בין שני הבתים, אינם מצטרפין בשום ענין.

מ"ב סק"ח

היינו אפילו כשהן רואין זה את זה ויש שמש המשמש לשתיהן

מ"ב סק"ז

לאו דוקא ר"ה ממש שהוא רחב ט"ז אמות דה"ה כשיש שביל היחיד מפסיק בינתים

שו"ע סעיף ב

אכלו מקצתן בבית ומקצתן חוץ לבית אם המברך יושב על מפתן הבית הוא מצרפן

קורא ק"ש שחרית וערבית י"א שאעפ"כ מזמנין עליו וי"א שאין מזמנין עליו וכ"ש מי שהוא רשע ועובר עבירות בפרהסיא. עכו"ם אין מזמנין עליו אפילו נתכוין לברך לאלהי ישראל ואפילו גר שמל ולא טבל אין מזמנין עליו וכל זמן שלא טבל כדני בפניו ב"ד של שלשה מקרי לא טבל אבל גר גמור מזמנין עליו ויכול לברך בהמ"ז אפילו להוציא אחרים ידי חובתן בברכת המזון ולומר על שהנחלת לאבותינו.

אונן האם מזמנין עליו? אונן בחול שהוא פטור מלברך כל זמן שמתו מוטל לפניו אין מזמנין עליו ואפילו להאומרים שאם רצה להחמיר ולענות ולברך הרשות בידו מ"מ כיון שהוא פטור אינו מצטרף ואפילו בדיעבד אם בירך להוציא לאחרים לא מהני.

נשים ועבדים האם מזמנין עליהם? נשים ועבדים וקטנים אין מזמנין עליהם דאם לא היו רק שני אנשים אין אלו מצטרפין לשלשה ואפילו אם רצו לזמן עמהם ג"כ אין רשאים ואפילו אשה עם בעלה ובניה ג"כ אין נכון להצטרף, אבל מזמנין לעצמן חוץ מקטנים שאין מזמנין אפי' לעצמן, ולא תהא חבורה של נשים ועבדים וקטנים מזמנין יחד משום פריצותא דעבדים ואפילו יש ג' עבדים אלא נשים לעצמן ועבדים לעצמן ובלבד שלא יזמנו בשם. נשים מזמנות לעצמן רשות אבל כשאוכלות עם האנשים חייבות ויוצאות בזמן שלנו אע"פ שאינן מבינות ויוצאות גם ידי בהמ"ז בשמיעה מפי המברך אע"פ שאינן מבינות לשה"ק ומ"מ יותר נכון שיאמרו אחר המברך מלה במלה בלחש אם אפשר להם. ואם רצו הנשים להתחלק מחבורת האנשים ולזמן בפ"ע הרשות בידן.

חרש שוטה וקטן האם מזמנין עליהם? קטן אין מצטרפין אותו כלל עד שיהא בן שלש עשרה שנה דאז מחזקינן ליה כגדול שהביא בו שערות וא"צ בדיקה אחר זה אבל אם בדקוהו ונמצא שאין בו שתי שערות לא מצרפינן ליה לזימון, ושיהיה הוא המזמן ויוצא אחרים בבהמ"ז לכו"ע אינו מוציא עד שיהיה בן י"ג שנה ויום אחד וידוע שהביא שתי שערות מיהו אם המזמן אינו אומר כי אם נברך וכל בהמ"ז מברך כ"א ואחד לעצמו לית לן בה דכיון שהוא בן י"ג שנה סמכינן בזה על חזקה. וחרש המדבר ואינו שומע ושוטה שאינו חכם כ"כ כשאר אינשי והעם מחזיקין אותו לשוטה אם מכוונים ומבינים מצטרפין לזמון, וחרש גמור ושוטה גמור פטורים מכל המצות ואינם מצטרפים.

האם צריכין להפסיק באמצע האכילה כשאחרים רוצים לזמן? שלשה שהתחילו לאכול כאחד אחד מפסיק על כרחו לשנים ועונה עמהם ברכת זימון. ואפילו לא רצה להפסיק מזמנין עליו בין עונה בין אינו עונה כל שהוא עומד שם חוץ אם יצא לחוץ והוא בודאי אינו יוצא אא"כ הפסיק וענה עמהם. אבל שנים אין חייבים להפסיק לאחד והלכך אין חיוב זימון חל עד שיתרצו להפסיק ולברך ואם לא רצו להפסיק וזימן הוא עליהם לא עשה כלום. ואם לא רצו להפסיק אף הוא אינו רשאי לברך ולצאת לשוק עד שיגמרו השנים ויזמן עליהם, וי"א דאין חיוב זימון חל עד שיגמרו כל השלשה את סעודתם וקודם שגמרו השנים רשאי האחד לברך בפני עצמו ולצאת, ואם היה דבר נחוץ מאד שנוגע להפסד ממון וכדומה אפשר שיש להקל להאחד לברך בפ"ע קודם שגמרו השנים סעודתם ולצאת. אך באופן זה טוב יותר שהשנים יתנהגו בזה לפני משורת הדין ויפסיקו מסעודתם ויזמן עליהם.

מה צריך לאכול כדי להצטרף לזימון? המצטרף לאחר שגמר לשמוע ברכת הזימון צריך לברך ברכה אחרונה על מה שאכל ואינו נפטר בבהמ"ז של אלו אפילו אם ירצה לכוין לצאת בבהמ"ז אך אם אכל תמרים או דייסא או שתי יין מהני בדיעבד ומ"מ לכתחלה יכוין בהם שלא לצאת בבהמ"ז. בד"א דסגי בכל מאכל להצטרף לעשרה אבל לג' אינו מצטרף עד שיאכל כזית פת וי"א דבכזית דגן ממיני מזון שחייב לברך עליו ברכה אחת מעין שלש מהני אפי' אינו פת וי"א דבירך ובכל מאכל או שתיה מהני והוא שהשלישי אכל כזית שמחויב עכ"פ לברך ברכה אחרונה הלכך שנים שאכלו ובא שלישי אם יכולים להזיקו שיאכל כזית פת מוטב ואם אינו רוצה נותנים לו לכתחלה לשתות או לאכול איזה דבר וכדעה האחרונה.

א' אכל כדי שביעה ואחד לא מי עדיף להוציא בבהמ"ז? חברים שאכלו כאחד קצתם אכלו כדי שביעה וקצתם לא אכלו אלא כזית אם כולם יודעים לברך מצוה שיברך אותו שאכל כדי שביעה ויוצא את האחרים ואם אין יודעים כולם לברך מי שאכל כזית יכול להוציא אף אותם שאכלו כדי שביעה, ואפי' אם הם רק שנים דבלא"ה אינם מזמנים אינו יכול להוציא חבירו שאינו יודע לברך אם לא אכל כלל. וכ"ז אם מוציאם בבהמ"ז אבל אם מברכים כל אחד בפני עצמו אלא שאחד מזמן עליהם לכתחלה יכול לזמן אף מי שלא אכל כ"א כזית.

אחד שתה ואחד לא מי עדיף להוציא בבהמ"ז? י"א שאינו חייב לברך מדאורייתא אם לא שתה והוא טאב לשתות וטוב לזוהר לכתחלה אם מקצתן שתו ומקצתם לא שתו שיברך מי ששתה אם לא שאותן ששתו אין יודעין לברך דאז יוכל להוציא אותן אפילו מי שלא שתה. ואעפ"כ אם מקצתן אכלו לשובע ולא שתו ומקצתן לא אכלו לשובע ושתו מוטב שיברכו אותן שאכלו לשובע אף שלא שתו. מי שהיה שבע קודם שאכל ואכל אכילה גסה אעפ"כ אם נהנה גרונו מאותה אכילה מברך עליו לפניו ולאחריו ומוציא אחרים ואם נפשו קצה עליו ואינו נהנה גרונו אינו ראוי לברך לא לפניו ולא לאחריו.

מה עונה מי שלא אכל ושמע שמזמנין? שלשה שאכלו והם מברכין ונכנס אחד שלא אכל אם נכנס כשואמר המברך נברך שאכלנו משלו עונה אחריו ברוך ומבורך שמו תמיד לעולם ועד ואם נכנס כשאחרים עונים ברוך שאכלנו משלו עונה אחריהם אמן ואם שמע אח"כ מפי המזמן כשחזר ואמר ברוך שאכלנו משלו צריך לענות עוד הפעם אמן ככל הברכות שאדם שומע מפי אחד וחזר ושמע אותה הברכה מפי השני. אם נכנס אחר שכבר התחיל המברך לומר ברוך שאכלנו אין צריך לענות אמן ויש חולקין ע"ז. וכן ככל הברכות שאדם שומע בין ברכת המצות בין ברכת הנהנין חייב לענות אמן. ואם הם עשרה ושמע להמברך שאמר נברך לאלהינו אומר ברוך אלהינו ומבורך שמו תמיד לעולם ועד, וברכת נשואין עונה ברוך אלהינו ומבורך שמו תמיד לעולם ועד שהשמחה במעונו, וה"ה אם היה שם כשגמרו מלאכול ולא אכל עמהם כך הוא עונה אחר המברך ואחר העונים ואף שאמר מתחלה עם המסובין ברוך ומבורך וכו' צריך לענות לבסוף אמן ג"כ אחר העונים. ואם שתה אפילו לא נצטרף עמהם כלל יכול לומר ברוך שאכלנו ומיהו בעשרה לענין הזכרת השם שיאמר ברוך אלהינו שאכלנו משלו צ"ע.

עם הארץ ועכו"ם האם מזמנין עליהם? עם הארץ גמור מזמנין עליו ואם אינו מקיים מצות התורה בדבר המפורסם בכל ישראל כגון שאינו

האם נכון מה שנוהגין להזמין שמצרפינן לזימון מי שעומד באמצע האכילה והוא ממתין עד הזן את הכל ואוכל אח"כ?
הגב בענינו...
Sponsored By: DollarPhone
זכות הלימוד

הלבנת דיומא
כל הזכות שמורת
ואסור להעתיק מלי ויתור
© מהמחלת ומשגל

דין צירוף לזימון שלש או עשרה

שו"ע ומשנה ברורה - סימן קצז

- 1) אפי' גמרו לאכל, אי מיייתי להו מידי מצי אכיל מני, יכולים להצטרף. - גם עד שלא אמרו הב לן ונברך, או נטלו ידיהם במים אחרונים.
- 2) דגן כגון דייסא וכיוצא ב' ממיני מזון שחייב עליו לברך ברכה אחת מעין שלוש.
- 3) שתו רביעית מים, מחלוקת.
- 4) באם שתה רביעית מים מחלוקת הנ"ל. וכן נוהגין כדיעה זו שאם לא רצה לאכל פת, נותנים לו לכתחילה לשתות או לאכל איזה דבר.

אוכלי פת	יכולים להצטרף ולברך עמהם עוד	אם אכלו בזית
א' ①	ב'	פת
ב' ①	א'	י"א דווקא - פת
		ו"א אפי' - דגן ②
		ו"א אפי' - ירק וכל מאכל ③
ו'	ד'	פת
ז'	ג'	ירק או רביעית משקה ④
ח' - וט'	ב' - וא'	ירק או רביעית משקה ④

האוכל פת	האוכל פת	האוכל פת	האוכל פת	האוכל פת	האוכל פת
האוכל פת	האוכל פת	האוכל פת	האוכל פת	האוכל פת	האוכל פת
האוכל פת	האוכל פת	האוכל פת	האוכל פת	האוכל פת	האוכל פת
האוכל פת	האוכל פת	האוכל פת	האוכל פת	האוכל פת	האוכל פת
האוכל פת	האוכל פת	האוכל פת	האוכל פת	האוכל פת	האוכל פת
האוכל פת	האוכל פת	האוכל פת	האוכל פת	האוכל פת	האוכל פת

דפי ציורים וטיבלאות

משנה ברורה
מן סימן קצז סעיף ג
עד סימן ר סעיף ב

ט' שבט
■ מחזור שינה אחת ■

1800 466-7593
www.HilchusDiyoma.org

כל הזכויות שמורות
ואסור להעתיקם בלי רשות
© מהגות המפעל

דפי ציורים וטיבלאות

משנה ברורה
מן סימן ר סעיף ב
עד סימן רב סעיף ו

י' שבט
■ מחזור שינה אחת ■

1800 466-7593
www.HilchusDiyoma.org

כל הזכויות שמורות
ואסור להעתיקם בלי רשות
© מהגות המפעל

ברין יין מזוג					שו"ע סימן ר"ב סעיף א' ור"ד ה'	
עירוב מים בשמרי יין	עירוב לתוך היין			המיין	השיעור	
	מים	שאר משקין	שכר		דבש או פלפלין	לא נשתנה טעמו
בפה"ג	בפה"ג	בפה"ג	בפה"ג	בפה"ג	לא נשתנה טעמו	משהו
	בפה"ג	שהכל	בפה"ג	בפה"ג	נשתנה טעמו	
	שהכל	שהכל	שהכל	שהכל	נתבטל טעמו	
בפה"ג	בפה"ג	בפה"ג	בפה"ג	בפה"ג	לא נשתנה טעמו	עד רוב
	בפה"ג	שהכל	שהכל	בפה"ג	נשתנה טעמו	
	שהכל	שהכל	שהכל	שהכל	נתבטל טעמו	
שהכל	בפה"ג	שהכל	שהכל	בפה"ג	לא נשתנה טעמו	יותר מרוב
	בפה"ג	שהכל	שהכל	בפה"ג	נשתנה טעמו	
	שהכל	שהכל	שהכל	שהכל	נתבטל טעמו	
שהכל	בפה"ג	שהכל	שהכל	בפה"ג	לא נשתנה טעמו	היין אחד מארבעה
	בפה"ג	שהכל	שהכל	בפה"ג	נשתנה טעמו	
	שהכל	שהכל	שהכל	שהכל	נתבטל טעמו	
שהכל	שהכל	שהכל	שהכל	בפה"ג	לא נשתנה טעמו	היין אחד משהו
	שהכל	שהכל	שהכל	בפה"ג	נשתנה טעמו	
	שהכל	שהכל	שהכל	שהכל	נתבטל טעמו	

דיני צירוף לזימון שלשה או עשרה - סימן קצ"ז

האופן / הדין	יעשה	הטעם	לא יעשה	הטעם
להצטרף לאוכלי פת או להאכל פת כשבא אחר שאכל(ו) וה"ה לצירוף עשרה	מצטרף אי מיייתי להו מידי מצוי למיכל מנה וחייבים בזימון (ש"ע א' באה"ל מצטרף)	דלא חשוב גמר סעודתן (מ"ב ג')	אם אמרו הב לן ונברך או נטל ידיו אפילו אחד מהם (ש"ע א' באה"ל מצו)	דכבר הסיח דעתם מאכילה ושתי' ואסור להם לאכול ונטלתקו מאכילתם הראשונה (מ"ב ה')
אם וכול להצטרף שלשה או לעשרה כשיש ספק	לשלשה רשות להצטרף (באה"ל עמהם)	דאינו מזכיר שם השם (באה"ל עמהם)	לעשרה אפשר דלא יצטרף (באה"ל עמהם)	משום חומר דלא תשא (באה"ל עמהם)
להצטרף לעשרה לענות ברוך שאכלנו ולהזכיר השם כשלא אכל פת	מצטרף כשאכל כוית - או שתה משקה רביעית - ולמ"א אפילו מים ולהג"א לא בעינן כוית או רביעית- והבאה"ל מקיל דעבוד ברוב רביעית (ש"ע ב' באה"ל כוית)	כיון שאכל - דשתיה בכלל אכילה - דס"ל דכל שתיה בכלל אכילה - דס"ל דרק לשלשה צריך שיעור - דחשוב לענין קידוש (מ"ב י"א באה"ל כוית)	כשאוכל פחות מכוית או שתה פחות מרביעית - ולמחבר כשתיה מים אפילו היה צמא (מ"ב ח' י"ב)	דאין אכילה פחות מכוית או דבעינן שיתחייב עכ"פ בשום ברכה - דמים לא זייני (מ"ב ח' י"ב)
להצטרף לזמן עליו כשכבר בירך ברכה אחרונה	כשאכל לחם (באה"ט ב')	דבאמת מחיוב בזימון עכ"פ מחזני להצטרף (סימן קצ"ד מ"ב ב')	כשלא אכל פת אין יכולים לזמן עליו (מ"ב ט')	דכבר נסתלק מהם (מ"ב ט')
לאכול לברך לאחרים שאכלו פת ברכת הזימון	אם אכל פת (ש"ע ב')	כדי לצאת אחרים בברכת הזימון וכ"ש לדעת הרמ"א דס"ל המזמין צריך לומר עד הון (שע"צ י"א)	אם לא אכל פת (ש"ע ב')	דכיון שמוציא את חבריו בברכת הזימון חמיר טפי מלענות (מ"ב י"ג)
להצטרף לעשרה אוכלי ירק או ששתה	אפילו שבעה אוכלי פת ושלשה אוכלי ירק מצטרפין (ש"ע ב')	דאף על ירק יכול לענות ברוך שאכלנו ובלאו דידה יש חיוב זימון מן האוכלין פת ובעינן ל"י רק לענות להזכרת השם (מ"ב ז' י"ז)	אם רק ששה אוכלי פת אינו יכול להצטרף ארבעה אוכלי ירק (ש"ע ב')	דרובא דמינכר בעינן (ש"ע ב')
לצאת ברכה אחרונה כשמצטרף לעשרה בברכת המזון	אם אכל תמרים או שתה יין וי"א דייסא יצא בדיעבד - ולכתחילה יכוון לא לצאת בברכה מ"ב ט"ז	דבדיעבד אם בירך עליהם ברכת המזון יצא - דלכתחילה צריך לברך על כל דבר ברכה הראויה לו (מ"ב ט"ז)	לא מהני אפילו מכון לצאת בברכה מ"ב ג' מ"ב ט"ז	דאין ברכה מ"ב פוטרת מעין שלשה ולא ברכת בורא נפשות רבות (מ"ב ט"ז)
להצטרף לשלשה לזימון כשלא אכל פת	י"א כשאכל כוית דגן אפילו אינו פת - וי"א אפילו ירק או שתה (ש"ע ג')	דמזון שמחייב בברכת מעין שלש כפת- דס"ל דלענין צירוף לזימון אקילו גם לשלשה (מ"ב י"ט ב')	י"א דאינו מצטרף - ולכו"ע אם לא אכל עכ"פ כוית (ש"ע ג' שע"צ י"ד)	דלעשות המזומן חמיר ע"כ צריך שיאכל פת - דלצירוף לשלשה עכ"פ שיתחייב בברכה אחרונה (מ"ב י"ח שע"צ י"ד)
שנים שאכלו ובא שלישי לאכול	לכתחילה יש לזרוז לאכול פת - ואם אירע שנחנו לו לשתות או מאכל מומנן עליו - ולמ"ב אפילו אינו רוצה פת נהוגין עכשיו להנך לכתחלה לשתות או מאכל אחר (מ"ב כ"א כ"ב)	לצאת לכו"ע - ליחוש כדעת שניה - כדיעה שניה (מ"ב כ"א כ"ב)	להמחבר לא יתנו לו כלל לאכול אם אינו רוצה בפת (ש"ע ג')	שלא להכניס עצמו בספק חייב זימון (מ"ב כ"א)
חברים שקצתם אכלו כדי שביעה שיברך ממי שאכל כדי שביעה	לכתחילה מצוה שיברך אותו שאכל כדי שביעה ויוציא אחרים שאכלו כוית (ש"ע ד' שע"צ ט"ז)	דמוטב שיוצא המחייב מן התורה גם אחרים שמחייבים מן התורה (מ"ב כ"ג)	אם מברכים כל אחד לעצמו אז לכתחילה יכול לזמן עליהם אף מי שאכל כוית - או אם רק מי שאכל כוית יכול לברך (ש"ע ד' מ"ב כ"ג)	דברכת הזימון לרוב הפוסקים מדרבנן - דמן התורה יכול לצאת חבירו אפילו לא אכל רק החכמים הצטרכי כוית (שע"צ ט"ז מ"ב כ"ד)
להוציא חבריו בשאינו יודע לברך בברכה מ"ב כשלא אכל בעצמו כלל	המג"א מסתפק שאפשר שיכול לצאת (מ"ב כ"ד)	דהנ"ל צריך לאכול כוית רק שלא ישקר במזומין שאומר ברוך שאכלנו (מ"ב כ"ד)	המג"א מצד להחמיר (מ"ב כ"ד)	דמרבנן בכל גווני אין אחד מוציא חבריו בברכה מ"ב אלא א"כ מחיוב בדבר (מ"ב כ"ד)
לחייב בברכה מ"ב מן התורה כשאכל כדי שביעה ולא שתה	אם אינו תאב לשתות לכו"ע מחיוב מן התורה (מ"ב כ"ז)	אם אינו תאב לשתות (רמ"א ד')	דאז לכו"ע מחיוב מן התורה - כמו הדין כשאכל רק כוית ולא שבע (מ"ב כ"ג כ"ז כ"ז)	דכתוב ואכלת וישבעת זה שניה" ואז וברכת (מ"ב כ"ה)
חברים שאכלו כדי שביעה וקצתם שתה שיברך ממי ששתה	טוב להזהר לכתחילה שיברך אותו ששתה אם היו תאבים לשתות (רמ"א ד')	שי"א שמי שלא שתה והיה תאב לשתות אינו מחיוב מן התורה בברכה מ"ב (רמ"א ד')	אם לא היה תאב לשתות או כשכל אחד מברך לעצמו או כשאותן ששתה אינם יכולים לברך (מ"ב כ"ג כ"ז כ"ז)	
חברים שחלק אוכלו לשובע ולא שתה וחלק לא אכלו לשובע ושתה	מוטב שיברך מאותן שאכלו לשובע (מ"ב כ"ח)	דלדעת הפוסקים אף שלא שתה מחייבים מן התורה (מ"ב כ"ח)	לא יחמיר שיברך מאותן ששתה (מ"ב כ"ח)	דזה דעת יחידיאה שאינו חיוב מן התורה רק אם שתה (מ"ב כ"ח)
לברך אם אכל אכילה גסה שלא היה צריך לאותה אכילה	אם נהנה גרונו מאותו אכילה מברך עליו לפניו ולאחריו ומוציא אחרים (מ"ב כ"ח)	דאם נהנהחשוב אכילה (מ"ב כ"ח)	אם נפשו קצה עליו ואין נהנה גרונו אינו ראוי לברך לא לפניו ולא לאחריה (מ"ב כ"ח)	שאינה חשובה אכילה כלל לכל מצות שבתורה (מ"ב כ"ח)

ואע"פ שנשתנה טעמיה וריחיה עי"ז ממה שהיה מקודם. ואם נתערב יין בשכר אוליגן אחר הרוב אם הרוב יין מברך בפה"ג והוא שלא נתבטל טעם היין ע"י התערבות ואם הרוב שכר מברך שהכל. ושכר של כל המינים שוים בזה לכד ממיני משקין שפוגמים ומפסידין טעם היין מיד שנתערב בהם כ"כ עד שנפסד טעם היין מברך שהכל. ודוקא בשכר אוליגן בתר רוב אבל במים לא נתבטל היין עד שיהיה אחד מששה במים וי"א דגם בשכר שוה למזיגת יין במים.

בוסר זיתים וחרובים מאימתי מברכין עליהם בפה"ע? הבוסר לעולם מברך בפה"א עד שיהיה גדול ביותר ומ"מ אין לאכול מהם כשיעור שחייב ברכה אחרונה אלא בתוך הסעודה כיון שהוא ספק אם יברך אחריהם מעין ג' או בנ"ר, ואם לפי מראית עין כבר נגמר בישולו אין נ"מ כלל בגדלו ובכל אופן מברך עליו בפה"ע וכן אם החרוצים שלהם נראה מבחוץ בודאי הוא קרוב להתבשל ומברך עליהם בפה"ע לכו"ע. ועל חרובין אינו מברך בורא פרי העץ עד שיראה בהן כמין שרשראות של חרובין ודוקא אם לא היו מרים ביותר וכן ביותם עד שיגדל הנץ סביבם וקודם לכן מברך בורא פרי האדמה אפי' הם מתוקים.

שאר האילנות מאימתי מברכין עליהם בפה"ע? שאר כל האילן משיוציאו פרי אע"ג שהם עדיין קטנים ביותר מברכין עליו בפה"ע ובלבד שלא יהא מר או עפוף ביותר עד שאינו ראוי לאכילה אפילו ע"י הדחק דאז אין מברכין עליו כלל ואפי' מתקן ע"י אור אינו מברך רק שהכל, ואם עכ"פ נאכלים ע"י הדחק אע"ג שחמוצים ומרים הם כדרך פירות בקטנותם אפי"ה מברך עליהם ברכתם הראויה וי"א דבכגון זה אינו מברך אלא שהכל אם לא שבישלו או שמתקן באור דאז מברך עליו בפה"ע, ומיני פירות שמרקחין ומטגגין בדבש וכיו"כ בעודם קטנים מאד אם לא היו ראויין לאכול קודם ריקותן כלל אין מברכין עליהם כ"א שהכל לאחר ריקותן.

גרעיני פירות האם דינם כהפירות עצמם? גרעיני הפירות אם הם מתוקים כל שהחין נהנה ממנו במקצת מברך עליהם בורא פרי העץ ואם הם מרים שאינם ראויים לאכול אפילו ע"י הדחק אינו מברך עליהם כלל ואם מתקן ע"י האור מברך עליהם שהכל. וי"א דאינו מברך עליהם אלא בפה"א ואם בירך בפה"ע יצא בדיעבד ואם אוכל הגרעין אחר שאוכל הפרי לכו"ע נפטר בברכת בפה"ע שבירך על הפרי.

שמן זית אימתי ברכתו בפה"ע ואימתי שהכל ואימתי לא כלום? שמן זית אם שתאו כמות שהוא בלא תערובות ד"א אינו מברך עליו כלל ואפילו חושש בגרונו ואם אכלו עם פת אינו מברך עליה דפת עיקר ומברך על העיקר ופותר את הטפילה ואפילו היה שמן הרבה, וכי"ז באוכל השמן ללפת בו הפת אבל אם אוכל השמן מפני שחושש בגרונו רק אוכל לזה מעט פת כדי שיוכל לאכול השמן עמו מקרי השמן עיקר ופותר הפת הטפלה לו או"צ ליטול ידיו ולברך המוציא וי"א דאף בכה"ג הפת עיקר, ואם שתאו מעורב עם מי סלק"א או עם שאר משקה שאז אינו מזיק אם הוא חושש בגרונו מברך עליו בפה"ע ולאחריו מעין ג' אם שתה כשיעור ואפי' דהאניגרון מרובה על השמן, ואם אינו מתכוין לרפואה אלא לאכילה אינו מברך אלא שהכל, וי"א דזה דוקא שמי הסילקא הם הרוב לגבי שמן וי"א דאפילו באניגרון מועט נמי.

פירות המוצים ומרים מה ברכתם? שקדים המרים כשהם קטנים מברך בפה"ע גדולים ולא כלום ואם מתקן ע"י האור או דבר אחר מברך בפה"ע. וה"ה שאר מיני פירות שהם חמוצים או מרים ואינם ראויים לאכילה כלל ומיתקן או בישלו מברך בפה"ע.

המפסיק באמצע אכילתו לזמן מה מברך אח"כ? צריך להפסיק עד שיאמר הזן את הכל וחוזר וגומר סעודתו ואין צריך עוד הפעם נט"י והמוציא ואח"כ מברך מתחלת בהמ"ז. ואם לא היה דעתו לחזור ולאכול וחוזר ואוכל צריך ברכת המוציא בתחלה וגם נט"י. ואפי' לא אכל אח"כ אם רק בדעתו היה [בעת שפסק כדי לשמוע ברכת הזימון] לחזור אח"כ לגמור סעודתו כשיברך אח"כ מתחיל מתחלת ברכת הזן אך אם לא היה בדעתו לאכול עוד ולא אכל כשמברך בהמ"ז מתחיל מן נודה לך כמו בכל מקום כששומע ברכת הזימון.

כמה פעמים יכולין להפסיק? אחד המפסיק לשנים יכול להפסיק כמה פעמים כגון שמתחלה אכלו ג' והפסיק להם א' ואח"כ באו שנים אחרים ואכלו עם האחד יכול זה עוד הפעם להפסיק לשנים אלו וכן פעם ג' ויותר, אבל אם היו חמשה בחבורה אחת והפסיק א' לשנים שוב אינו יכול לזמן עם שנים מהנשארים ואפילו אכלו אח"כ ביחד, אבל אם היו ז' או ח' והפסיק לשנים מהם יכול אח"כ להפסיק עוד הפעם להשאיר. כשם שאחד מפסיק לשנים להצטרף לזימון ה"ה ג' או ד' צריכין להפסיק מסעודתם להשלים לעשרה ולברך בשם אך אין צריכין להפסיק רק עד ברוך אלהינו שאכלנו וכו' ולא יותר ואם אכלו ביחד אחר כך לאחר שהפסיקו יכולין לברך בזימון וכן יכולין אח"כ להצטרף לששה אחרים שאכלו אצלם לזמן בשם וכן אם יש אפי' חמשה שהפסיקו לחמשה אחרים מצטרפין אח"כ לחמשה אחרים לברכת אלהינו כשאוכלים עכ"פ כזית פת ביחד.

מי קודם לכבדו בברכת הזימון? הגדול בכחמה שבכל המסובין מזמן אפילו בא בסוף כל היכא דאי מייתי להו מידי מצו למיכל ואם משהה בסעודתיה אין מחוייבין להמתין עליו עד שיגמור סעודתו, ואם רצה ליתן רשות לקטן לברך רשאי, ואם הגדול מוציא ליחה יברך אחר, וכי"ז דוקא כשכל המסובין הם בעלי בתים שאכלו משלהן דאם היה א' בעה"ב הדבר תלוי בו. וה"מ כשאין שם אורח אבל אם יש שם אורח שהוא אוכל מפתו של בעה"ב הוא מברך אפילו אם בעל הבית גדול ממנו כדי שיברך לבעל הבית, ואם יש שם כמה אורחים תלוי לפי דעתו של בעה"ב ואפילו ליתן לקטן שבהם. ואם בע"ה רוצה לוותר על ברכתו ולברך ברכת המזון בעצמו רשאי וכ"ש אם האורח אינו הגון בעיניו וכן יכול ליתן לברך למי שירצה אפילו אם א' סמוך על שלחנו ומשלם לו דמי מזונו שאותו א"צ לברך לבעה"ב.

לאיזה דברים צריך להקדים הכהן תחלה? לא יקדים חכם ישראל לכהן עם הארץ לברך לפניו דרך חק ומשפט אבל לתת לו החכם רשות שיברך ואפילו אם הוא אינו כהן אין בכך כלום אבל כהן ת"ח מצוה להקדימו וה"ה כששניהם אינם חכמים, ואפילו אם הת"ח הוא גדול ממנו דאין עליו חיוב לכבדו מ"מ טוב שיקדים הכהן לפניו כיון שהוא ג"כ חכם. כהן צריך לקראו ראשון לקריאת התורה ולברך ראשון בסעודה בברכת המוציא ובכהמ"ז וכן להוציא בקידוש, וצריך להיות ראש המדברים בכל קבוץ עם, ומ"מ אם הכהן רוצה לחלוק כבוד לאחר בכל זה רשאי ורק בקריאת התורה אינו יכול למחול. כהן יטול מנה יפה ראשון ודוקא בחברים המסובין בסעודה או בצדקה אבל כשהכהן חולק איזה שותפות עם חבירו ישראל לא, ולכתחלה בודאי יש ליהרר בכל זה. טוב להקדים הלוי ג"כ לישראל אם הם שוין בכחמה בכהמ"ז ובהמוציא וכן בנתינת הצדקה.

באיזה אופנים מברך שהכל על יין? על כל פירות האילן בין מז' המינים ובין שאינם מז' המינים מברך בתחלה בורא פרי העץ חוץ מהיין שמברך עליו בפה"ג ואפילו זה מעצמו מהענבים בלי דריכה בין חי בין מבושל ואין חילוק בין אם בישל יין גופא או שבישל הענבים והצמוקים כדי לעשות מהן יין, בין שנותניו בו דבש ופלפלין ואפילו שליש דבש ושליש פלפלין ויותר מזה

האם צריך המזמן לומר בכל פעם כשיש כהן ברשות כהנים? **הגב בענינו**
Sponsored By: **DollarPhone** **זכות תלמוד**
כל הזכויות שמורות וחסו להתייעץ מל רשות © המחלת והמגבל
ללימוד שלחן ערוך אורח יום משנה ברורה

דינים להמפטיק לאכול כדי לברך - סימן ר'

האופן / הדין	יעשה	הטעם	לא יעשה	הטעם
שלשה שאכלו שיתחייב בויתון	אם התחילו לאכול כאחד או גמרו לאכול כאחד או המתונו עד שגמר השלישי לאכול (מ"ב א' שע"צ א')	דחשוב שלשה שאכלו כאחד שחייבים לזמן	אם לא התחיל כאחד ולא גמרו סעודתן כאחד וגם לא המתונו עד שגמר השלישי לאכול (מ"ב א' שע"צ א')	דאינו חשוך שלשה שאכלו כאחד שחייבים לזמן
שלשה שאכלו כאחד שופטיק האחד לשנים שרוצים לברך כדי לצאת לחוץ	כשנחוצים לצאת מספיק על כרחו - ואפילו אינם נחוצים לצאת יפטיק לענות (שו"ע א' באה"ל שאכלו)	כיון שהם רבים אין צריך להמתין עליו - מדת דרך ארץ (מ"ב ב' באה"ל שאכלו)	אם אינם נחוצים לצאת צ"ע אם צריך להפטיק בעל כרחו (באה"ל שאכלו)	שי"א שצריך להפטיק רק אם צריכים לצאת (באה"ל שאכלו)
שלשה שאכלו כאחד ושנים רוצים לברך כדי לצאת לחוץ שהאחד יפטיק לענות לשנים	יפטיק לענות אפילו נגד רצונו (שו"ע א')	שאין הקבר תלוי ברצונו דמן הדין מחויב להפטיק כיון שרבים נגדו (מ"ב ב')	אין מזמנים עליו אם יצא לחוץ (שו"ע א' מ"ב ג')	
לצאת ידי זימון כשמפטיק אחד לשנים	שנים שמברכים יצא אפילו לא ענה האחד - והאחד שהפטיק יצא אם ענה (מ"ב ב')	כיון שעומד שם ושומע ויכול לענות - כיון דענה (מ"ב ב')	אם האחד לא ענה לא יצא אע"פ שהשנים יצאו (מ"ב ב')	כיון דלא ענה
שלשה שאכלו כאחד שופטיק שנים לאחד שרוצה לצאת לחוץ	אם השנים בנוי או תלמידיו של האחד - וכשיש הפסד ממנו יתנהגו עמו לפני משורת הדין וי"א דלפנים משורת הדין צריך תמיד להפטיק (שע"ת ב' מ"ב ה' שע"צ ז')	לכבוד רבם או אביהם - די"א לפני משורת הדין יעשו כן תמיד להפטיק וגם שממילא יצטרכו לחפש אחד מן השוק מאחר שכבר נתחייבו בויתון (שע"ת ב' מ"ב ה' שע"צ ז')	אינם חייבים להפטיק לאחד ואם זימון האחד בע"כ על השניהם שלא רצה להפטיק לא עשה ולא כלום (שו"ע א')	דין חיוב על השנים להפטיק לאחד
שלשה שאכלו כאחד וגמרו סעודתן שיענה שניהם לאחד שרוצה לצאת לחוץ	נכון שיפטיקו לו (מ"ב ה' שע"צ ז')	לפנים משורת הדין (מ"ב ה' שע"צ ז')	אין לשניהם רשות לעכב השלישי הרוצה לצאת (באה"ל עד)	דחייב בגמרא דאין צריכין להפטיק אבל להשהות סתם אסור (באה"ל עד)
החיוב זימון כששלשה אכלו כאחד ואחד רוצה לצאת לחוץ	להב"ח יכול האחד לברך בפני עצמו ולצאת - ולמ"ב יכול לברך לעצמו כשיש לו דבר נחוץ מאד שנוגע להפסד ממנו וכדומה (מ"ב ה')	דס"ל דאין חיוב זימון חל עד שיגמרו כל השלשה סעודתן - דאז אפשר שיש להקל כהב"ח(מ"ב ה')	להמחבר וכל אחרונים ס"ל דאינו רשאי לצאת לשוק עד שיגמרו השנים וזמן עליהם (שו"ע א' מ"ב ה')	דס"ל כשהתחילו לאכול ביחד מיד נתחייב בויתון והאיך יברך בלא זימון (שו"ע א')
כשמפטיק לענות לזימון צריך להפטיק ולהמתין	לרמ"א צריך להפטיק עד שיאמר המזמין הוון את הכל וכן נהגין (רמ"א ב')	דס"ל ששייך לברכת הזימון דנברך לבד אינה ברכת שאין בה שם ומלכות (מ"ב ח')	להמחבר אינו צריך להפטיק אלא עד ברוך שאכלנו משלו (שו"ע ב')	דבזה לבד יוצאים ידי ברכת הזימון (מ"ב ו')
לחזור ליטול ידיו כשהפטיק לשנים לענות ברוך שאכלנו משלו	אם לא היה דעתו לאכול אח"כ צריך ליטול ידיו כשרוצה לחזור ולברך עני"י כשהסתיח דעתו (מ"ב ז' שע"צ ט')	משום היסח הדעת וגרע מסתם היסח הדעת שגם בירך ברהמ"ז (מ"ב ז' שע"צ ח')	אם היה דעתו לחזור לאכול (ש"ע ב')	דלא הסיח דעתו מלאכול (מ"ב ז')
להתחיל מן ברכת הון כשהפטיק לזימון לשנים (לרמ"א)	אם אכל אח"כ פת - או אפילו היה דעתו לאכול אח"כ פת - ונהגים בכל אופן להתחיל מברכת הון (רמ"א ב' ס' קפ"ג מ"ב כ"ח)	על מה שאכל אח"כ - דמסתמא לא כיוון לצאת ברכת הון - שבכל ברכת הזימון אנו מתחילים מברכת הון (מ"ב ט' ס' קפ"ג מ"ב כ"ח)	אם לא היה דעתו לאכול אח"כ פת ולא אכל פת מדינא מתחיל מברכת נודה לך (מ"ב ט')	כמו בכל מקום ששומע ברכת הזימון דמדינא מתחיל מנודה לך דעד שם ברכת הזימון (מ"ב ט')
הפטיק לשנים לזימון ודעתו לאכול או אכל פרפרת	מתחיל מברכת נודה לך - ואחר ברהמ"ז מברך מעין שלש - וצ"ע בששהכל (באה"ל לחזור)	דיצא ידי חובת ברכת הזמן - על הפרפרת שלא נפטרה ברהמ"ז (באה"ל לחזור)	אין צריך להתחיל מברכת הון רק יזהר שלא ישח בינתים - ואם אכל שהכל אפשר שאין צריך לברך עליו אחר ברהמ"ז (באה"ל לחזור)	שעומד באמצע ברכהמ"ז - דאפשר שנפטרה בברכת נודה לך (באה"ל לחזור)
להפטיק מלאכול לענות לשנים כשכבר הפטיק פעם לענות	באם באו השנים אחר שענה יכול להפטיק לענות אפילו כמה פעמים - או כשהיה שבעה או שמונה בחבורה - וי"א דאפילו אכלו חמשה בחבורה אם אכלו אחר שענה (מ"ב ט')	דלא שייך פרח זימון מיניהו כיון שנצטרפו עמו שנים שלא זמנו - דג"כ לא שייך פרח שהיה בהם כדי זימון (מ"ב ט')	אם היו חמשה בחבורה אינו יכול לזמן עם שנים הנשארים אפילו אכלו אח"כ ביחד (מ"ב ט')	דפרת זימון מיניהו (מ"ב ט')
שופטקו שלשה או ארבעה מסעודתן להשלים לעשרה לברך בשם	צריכים להפטיק מסעודתן להשלים לעשרה ולברך בשם (מ"ב ט')	כמו אחד שצריך להפטיק לשנים (מ"ב ט')	לכו"ע אין צריכין להפטיק רק עד ברוך שאכלנו משלו ולא יותר (מ"ב ט')	
ג' שהפטיקו להשלים לעשרה לברך בשם שיומנו אח"כ לעצמן	אם אכלו אח"כ יכולים לזמן לעצמן - או להצטרף לאחרים שאכלו אצלם לזמן בשם - וכמ"כ ה' יכולים להשלים לה' שאכלו ביחד עב"פ כית פת (מ"ב ט')	דלא פרח זימון מיניהו דמעיקרא לא נצטרפו רק להזכרת השם - דלא שייך פרח זימון מיניהו דאמורית אלקינו אבל בי עשרה שכינתא שריא (מ"ב ט')		

